

ŞEHADETİN FAZİLETİ, GÜZEL SONLARIN VE DAHA FAZLASININ TALEP
EDİLMESİYLE İLGİLİ

KIRK HADİS

Mücahid Şeyh Ebu Yahya El-Libi (rahimehullah)

Şeyh Atıyyetullah in (rahimehullah) takdimi ile

*Satılan şeyin değeri, alıcısı ve onun için biçilen paha bilinirse,
Onun değeri ve varlıklar arasındaki mertebesi de anlaşılır.*

Satılan şey, sensin.

Alıcı, Allah.

Pahası ise, cenneti; emniyet ve selamet yurdunda, O nun yüzünü görmek ve O nun sözlerini işitmendir.

İbnu l-Kayyim (rahimehullah)

Bismillahirrahmanirrahim

Şeyh Atıyyetullah in Takdimi

Hamd Allah a mahsustur. Resullah a, ailesine, sahabelerine ve hidayetne uyanlara salat ve selam olsun.

Değerli kardeşim şeyh Ebu Yahya (Hasan Kaid) in (Allah onu korusun ve düzeltsin) derleyip telif ettiği Şehadetin fazileti, güzel sonların ve daha fazlasının talep edilmesiyle ilgili kırk hadis adlı kitabını okudum. Kitabında, ilmi bir konuda veya dinin maksatlarından birisiyle ilgili kırk hadis toplamalarında, birçok ilim ehlinin yolunu izlemiştir. Kitabın, incelikleriyle birlikte konusunda harika bir eser olduğunu gördüm. Tutarlılığıyla birlikte kolay ifade şekli, hoş semereli ve devşirilmesi kolay bir eser. Kitapta, insanın bu hacimde ve bu kolaylıkta birçok kitapta bulamayacağı faydeler, inciler, nükteler ve incelikler olduğunu gördüm. Bununla birlikte kitapta değerli tahkikatlar ve incelikli ilmi işaretler bulunmaktadır.

Allah tan, Ebu Yahya yı hayırla mükâfatlandırmasını, çabalarını ve ömrünü bereketlendirmesini ve fazlı ile bunları daha da artırmasını diliyoruz. Ben, kitabın basımına ve yayımlanmasına itina gösterilmesini teşvik ediyorum. Allah tan, bu kitabın kabul görmesini ve Müslümanlara faydalı olmasını, bununla ümmetin erkeklerinin, kadınlarının, genç erkeklerinin ve genç kızlarının diriltmesini diliyorum. Allah a yemin olsun ki, şehadet, yaşamın anlamları arasında düşünülecek en yüce hayat şeklidir.

Bundan söz etmek, bunun hakkında telifte bulunmak, buna teşvik, bunun için çabalama, bunun fazileti ve yoluna rehberlik etmek, dünya ve ahiret yaşamının, mutluluğunun, şerefının ve izzetinin yoludur.

Bunu, fazlı ile Allah tan diliyoruz. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah a mahsustur. Allah ın kulu ve resulü peygamberimiz Muhammed e, ailesine, sahabelerine ve güzellikle onlara tabi olanlara salat ve selam olsun.

1432 Rebiulevvel

Bismillahirrahmanirrahim

Verip te cömert davranan, mümin kullarından şehidler edinen, onlara ikramda bulunup en iyi şekilde seçen Allah a hamd olsun. O şöyle buyurur: **Allah yolunda öldürülenleri ölümler zannetmeyin. Bilakis onlar diridirler.** Salat ve selam, nebilerin efendisi ve haniflerin imamı olan Muhammed b. Abdullah a, ailesine ve seçkin ashabı üzerine olsun.

Bu kitap, şehidlerin derecelerinin yüceliğini, Allah ın, ehline lütufta bulunduğu ve bunu elde etmek için gerekli olan şartları ve bazı engellerini açıklayan kırk hadisi içermektedir. Bu hadisleri seçip açıklamamın nedeni, cennete bu kapıdan girmek isteyenlere bir ışık olmasıdır. Bu eseri, bu büyük şerefe nail olmak ve bu kalıcı nimete ulaşmayı amaçlayanları teşvik için kaleme aldım. Kuşkusuz bu kurtuluş kapısıdır ve insanlar bundan gaflettedirler. Bu, selamet ve emniyet yoludur, ancak birçokları başka yollarda yürümektedir. Kim bir şeyi ümit ederse onu talep eder.

Yolunda yürümeden kurtulmayı umuyorsun.

Gemiler karada yürümezler.

Evet, onlardan bazıları dünyada ebedileşmişlerdir ve onlar hakkında şu söz hak olmuştur: **Ömrüne andolsun ki, onlar, sarhoşlukları içinde kör-sersemdirler.** Ebedilik diyarı olmayan bir yerde ebediliği talep ediyor, ancak nerede! Onlardan birisi bin yıl yaşamayı ister, velev ki buna erse bile, onunda sonunda ölümden başka bir şey yoktur. Yataklarda ölmenin nice şiddetleri ve sekeratları vardır, şehadette ise sinek ısırması gibi ne acı nede sıkıntılar vardır! Ey gafiller: **Aşağı olanı daha hayırlı olanla mı değiştiriyorsunuz?** bildiğiniz üzere, şehidler ruhları yeşil kuşların kursaklarındadır. Cennette dolaşırlar, dönüş yerleri, Rahman ın arşı altındaki kandillerdir. Eğer şüphe duyuyorsanız, şüphe, tedavisi mümkün olmayan bir hastalıktır. Eğer buna kesin olarak inanıyorsanız, bu sağa-sola bükülme nedendir? Mahlûkatın en hayırlısı, bu şerefi belirterek bunu defalarca temenni etmiştir. Sizlerde Ona uyararak, onu, yerinde ve yollarında arasaydınız!

Kardeşim, kollarını siva ve zaman geçmeden onu talep et. Kuru emellerin iplerini

kes ve şöyle de: Ey nefis, şimdi, şimdi. Ömürden geçenler geçti, geçen günler geçip gitti. Ciddi ol, ciddi. Kalk ve çabala. Yükseklerle, kuru emellerle ulaşılmaz. Nimet, nimetle talep edilmez. Ve şöyle de:

Yüce şeyler uğruna nefislerimiz bize basit gelir,

Güzeli isteyene, mehir pahalı gelmez.

Bunlar, peygamberlik pınarından çıkıp kalbe ulaşan ve orada ilk menzile ve çadırlarına, hurilerine ve saraflarına, misklerine ve zâferanlarına şevk doğuran parıltılardır. Onu dünyanın esaretinden çözülmeye, ilişki ve engellerinden kurtulmaya teşvik edici kelimelerdir. Bunda cennetin kapılarına doğru hareket ederken lisanı hali şöyle der: Cennetin kokusu! Ben onun kokusunu Uhud'un ardında hissetmekteyim! onu oradan bir ayartma çeviremez, bir saptırma vazgeçiremez. Nasıl olur, cennetle onun arasında, sadece öldürülmesi vardır, bundan sonra onun ehlinden olacaktır. Ona olan yolu bu nedenle meşakkatlidir. Vakarlı bir kalbe, soğukkanlılığa ve cesur bir sadra ihtiyacı vardır. Düşeceği yere düştüğünde ise söyleyeceği sözü şudur: Kâbe'nin rabbine yemin olsun ki, kurtuldum!

Bu seçim her okuyucu için yapılmıştır. Özellikle zamanın gariplerinden olup cihad yolunda yürüyenler için. Duraklamaya uğradığında azimlerinin güçlenmesi, zaıfladığında himmetlerin bilenmesi, yorulduğunda kafilelerin yürütülmesi için; kavuşmanın yakınlığını, rahatlığın yaklaştığını ve zorlukların kesileceğinin ümidini oluşturmak için derlenmiştir bu kitap. Zafer, bir saat sabırdır. Bununla zorluklar ezilir ve sıkıntılar dağıtılır. Bu sadece dünyadaki birkaç anlık anıdır sabah olduğunda herkes ektiğini görecektir. Binekleri, hiçbir gürültü ve sıkıntının bulunmadığı cennet bahçelerine inecektir. Onlar, Adn cennetlerine girerler. Babalarından, eşlerinden ve soylarından 'salih davranışlarda' bulunanlar da (Adn cennetlerine girer). Melekler onlara her bir kapıdan girip (şöyle derler: "Sabrettiğinize karşılık selam size. Dünya Yurdunun sonu ne güzel.

Kitabı, münasebetine göre seçtiğim hadislerle bablandırımdı. Başlıkları, hadisteki açıklamalara yada işaretlere göre koydum. Diziliş ve konu düzeni, mücahidin seyrine, ona lazım olan şeylere, Allah'ın ona şehadeti yazmasına kadar ve Allah'ın ona berzah âleminde ve sonrasında bulunacağı ikrama ve son olarak hali bahçeler ve nehirlerde,

Çok kudretli, mülkünün sonu olmayan (Allah)ın yanında doğruluk makamındadırlar. her şeye gücü yeten melikin yanında karar bulacağına göre sıraladım. Hadislerin peşinden, istinbatına çalıştığım yada bazı alimlerin sözlerinden yararlandığım değerli faidelerden bahsettim. Bazen çabalaşıp konuyu yerine dayandırırken bazen de hatırladıklarımı aktarmakla yetindim. Bunun ardından birçoğunda imamların koydukları başlıkları getirerek onların fıkıhlarına ve faziletlerine işarette bulunmak için farklı konulardan bahsettim. Bazen de başka meseleleri, uzatıp detaylara girmeden ele aldım. Kitabın, merkezlerinde, kamplarında, misafirhanelerinde, yolculuklarında ve operasyon öncesinde mücahidlerin dostları olmasını ümit ediyorum. Kitabı: Şehadetin fazileti, güzel sonların ve fazlasının talebiyle ilgili kırk hadis olarak adlandırdım.

Kitabı mütalaa eden herkesten, salih dualarında beni unutmamalarını diliyorum. Başta ve sonda hamd Allah'adır.

¹ Ra d: 23-24

TÜM AMELLERDE İHLASLA NİYETİN BULUNDURULMASI GEREKTİĞİ HAKKINDA

Birinci hadis: Müminlerin emiri Ömer b. Hattab tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: Resulullah in (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurduğunu duydum: Kuşkusuz ameller niyetlere göredir ve herkese niyet ettiği vardır. Kimin hicreti Allah a ve resulüne ise, onun hicreti Allah a ve resulünedir. Kimin hicreti de elde etmek istediği bir dünyalığa veya evlenmek istediği bir kadına ise onun hicreti, hicret ettiği şeydir.

Buhari ve Muslim rivayet etmiştir.

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: -İhlasında içinde bulunduğu- kalp amellerinin asıl olduğu, zahiri olan amellerinse ona tabi olduğu.

İkincisi: Müslümanın bâtınını (iç âlemini) düzeltmeye olan ilgisi zahirini düzeltmeye olan ilgisinden daha fazla olmalıdır.

Allame İbnu l-Hac bu iki anlamı şu sözleriyle toplamıştır: İbadetlerin tüm türleriyle fûrulara ayrıldığı asıl, ihlastır. Buda ancak kalple olur. Buna binaen, zahiri uzuvlar bâtına bağlıdırlar. Eğer bâtın doğru olursa zahir mecburen düzelecektir. Bâtına hâlel girdiğinde ise zahire girmesi evleviyetle olacaktır. Buna göre, müminin himmeti ve tümü, bâtınının temizlenmesi ve doğruluğu üzere olmalıdır. Çünkü istikametın aslı ondan çıkar ve onun kaynağı odur.

Üçüncüsü: Amellerin sevabının derecesi, amel edenin niyeti, kastı, kuvveti ve zaıfılığı, varlığı ve yokluğuna göredir.

Dördüncüsü: Sahibinin faydalanabileceği şer i amel, niyetteki ihlas ve amellerdeki doğrulukla beraber zahirin istikametinin bir arada toplanmasıyla gerçekleşir.

Beşincisi: Amel edenin niyetinin çoğalmasıyla, yapılan amelin sevabının da çoğalacağı. Allahu teâlâ yolunda savaşan bir kimse, cihadı esnasında birçok niyeti bir arada barındırabilir. Örneğin Allah ın emrine uymak, Onun kelimesini yüceltme, mustazaflara yardım, esirlerin kurtarılması, Müslümanların topraklarının korunması, kâfirlerin kızdırılması ve bunların dışında bu ibadetin altına giren diğer maksatlar Bunların her biri için niyetin bulundurulması sevabı daha da artıracaktır.

Altıncısı: Diğer amellerde de niyette ihlaslı olunmasının zorunluluğu.

Özetle, bu hadisin değeri malumdur. İlim konularından hiçbir konu bundan ayrılamaz. Âlimler bu hadisin şerhini ve açıklamalarını uzun uzun ele almışlardır. Allahu teâlâ en doğrusunu bilir.

MÜMİNİN CİHADININ, 'ALLAH IN KELİMESİNİN YÜCELMESİ İÇİN OLMASININ VACİPLİĞİ

Ebu Musa dan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle demiştir: Bir adam Resulullah a (sallallahu aleyhi ve sellem) geldi ve şöyle dedi: Bir adam ganimet için savaşır, bir adam anılmak için savaşır, bir adam da yerini görmek için savaşır; bunlardan hangisi

² El-Medhal: 1/7

Allah yolundadır?

Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: Kim Allah ın kelimesi en yüce olması için savaşırsa o Allah yolundadır.

(Muttefakun aleh)

Hadisten çıkan bazı faydalar:

Birincisi: Din meselelerinde problemlı gözükken konuların ilim ehline sorulması.

İkincisi: Sahabenin hakkı öğrenmeye ve işlerini araştırmaya hırslı olmaları ve yapacakları şeylerde bilinç üzere olmayı istemeleri.

Üçüncüsü: Nefse boyun eğmenin tehlikesi ve nefsin isteklerine boyun eğmekten sakındırılması. Zira bu durum, nice zamanlar, insanların zikri ve övgüsünün aranması nedeniyle sahibini helake sürüklemiştir. Amelinden onun payına düşen tek şey ise, 'söylenilenler' olmuştur.

Dördüncüsü: Hakkın yolu birdir, batılın yolları ise çok ve farklı farklıdır.

Beşincisi: Mücahidin, nefsinin isteklerinden soyutlanmasının gerekliliği. Mücahidin, hakkın yücelmesi ve desteklenmesi dışında bir amacı olmamalıdır.

Altıncısı: Zahiri olan amellerin şekilde birbirlerine benzemesi, bätini olan niyetlerinde aynı olmasını gerektirmez. Geçen niyet hadisi de buna delalet etmektedir. Çünkü hicret ve savaş zahiren bir, niyet yönünden ise farklı olan amellerdir. İbnu l-Hac el-Maliki (rahimehullah) şöyle der: Hicret, fiilde aynı şey olmakla birlikte, bazısı Allah için bazısı ise Allah tan başkası içindir. Bu, niyet diye adlandırılan bätini uzuvların içeriğine göredir. İmam Ebu Abdullah Malik b. Enes (rahimehullah) şöyle der: Allahu teala ya secde edenle puta secde edenin aynı şekilde olduklarını görmez misin? Oysaki bunlardan birisi ibadet, diğeri ise -niyete göre- küfürdür.³

Yedincisi: Ahiret ameli ile dünyanın amaçlanmasından şiddetle sakındırılması.

Sekizincisi: Cihadın şerefi. Bu, Allah ın kelimesinin yüceltilmesi olan şerefli amacından ötürüdür.

Dokuzuncusu: Allah ın kelimesinin yücelmesinin ve şeriatının otorite olmasının yolu, cihaddır. Zira bunlar, ancak cihadla gerçekleşebilir.

Onuncusu: Nefsin -şöhret ve övülmek gibi- manevi kazançlara olan meylinin, maddi kazançlara olan hırsından daha az olmadığı. Bunların her birisi helake götüren şeylerdir.

On birincisi: Mücahidin niyetinin, yalnızca Allah ın kelimesinin yücelmesi olmasının zorunluluğu. İmam Tahavi (rahimehullah) şöyle der: Savaşçı, niyeti Allahu teala nın kelimesinin yücelmesi olmadığı sürece, savaşı ile şehadeti hak edemeyecektir.

On ikincisi: Cihad, ihlas ve niyetin düzeltilmesine ihtiyaç duyan bir ibadettir.

On üçüncüsü: Hadiste geçen Allah yolunda kelimesinin manasını, savaşı ile Allah ın kelimesini yüceltmeyi amaçlayan ile sınırlandırılması.

On dördüncüsü: Şer i hükümlerin ispatında şartlarıyla birlikte- mefhumu muhalifin doğru bir delil getirme yöntemi olduğu. Adamın açık bir şekilde sorduğu soruyu

³ (El-Medhal: 1/7)

Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) mefhum olarak cevaplandırmıştır. Zira cevabında şöyle dememiştir: 'Ganimet için savaşan Allah yolunda savaşmamıştır. Anılmak için savaşan Allah yolunda savaşmamıştır. Yerini görmek için savaşan Allah yolunda savaşmamıştır. Oysaki verilen cevaptan kast olunan bunlardır.

HADİSLE İLGİLİ FARKLI KONULAR

- Bazı imamların bu konuya koymuş oldukları başlıklar:

İmam Buhari: Allah ın kelimesinin en yüce olması için savaşan kişi babı başlığını ve yine şu başlığı koymuştur: Ganimet için savaşanın ecrinden bir şey eksilir mi? Muslim de ise şöyle geçer: Allah ın kelimesinin yücelmesi için savaşanın cihadı Allah yolundadır, babı. Beyhaki ise şu başlığı atmıştır: Savaşan kimsenin, Allah azze ve celle nin yolunda olması için niyetin beyanıyla ilgili bab . Tirmizi de ise şöyle geçmektedir: Riya ve dünya için savaşan hakkındaki bab. Nesai de ise şöyle geçer: Allah ın kelimesinin yücelmesi için savaşan kimse. İbn Maceh de ise: Savaşta niyet babı . İbn Hibban da ise: Allah ın ecirlendireceği Allah yolundaki savaşın vasfı şeklinde geçmektedir.

- Takiyyuddin Es-Subki (rahimehullah) şöyle der: Cesaret, riya veya hamiyet için savaşanın savaşı Allah için veya Allah yolunda da değildir. Bu kesin bir konudur. Zahir olan, şehid olarak ta isimlendirilmemesidir. Çünkü şehid isminde geçen her iki anlamda bunlarda bulunmamaktadır ve bu durumdakileri bununla adlandırılan her hangi bir nasta yoktur. Ancak bizler, niyetinin bozukluğuna muttali olamadığımızdan zahiri haline bakarak şehid olduğunu zannederiz.⁴

- İbn Dakik El-İd (rahimehullah) şöyle der: Hadis, cihadda ihlasın vacip oluşuna delalet etmektedir. Yine cesaret, hamiyet ve riya için savaşın, bunun haricinde olduğu ifade edilmektedir.

- İmam İbn Abdilber (rahimehullah) şöyle der: Allah ın kelimesinin yücelmesi, kâfirlerin kelimelerinin ise alçalması için savaşan herkes, Allah ın izniyle cennettir.⁵

⁴ (Fetava Es-Subki: 2/344)

⁵ (Et-Temhid: 18/345)

KÖRÜKÖRÜNE ÇEKİLMİŞ SANCAKLARDAN KAÇINILMASI VE HAKKIN OLMADIĞI YERDE ASABIYET İÇİN KIZARAK SAVAŞMANIN TEHLİKESİ

Üçüncü hadis: Ebu Hureyre den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Nebi (sallallahu alehi ve sellem) şöyle buyurmuştur: Kim körükörüne çekilmiş bir sancak altında savaşır; kabilesi için gazaplanır, kabilesine çağırır veya kabilesini destekler ve öldürülürse, bu cahiliye ölümüdür.

(Muslim, Ahmed, Nesai ve diğerleri rivayet etmiştir.)

Bazı kelimelerin açıklaması:

Sancak: Bayraktır. Buradaki maksat, askerler için yükseltilecek bayrağın kendisi değildir. Bilakis bu sancağın, onun için çekilmiş olduğu, onun uğruna insanların bir araya gelip savaş için destekledikleri şeydir. Bundan dolayı sancak, körlükle nitelendirilmiştir. Oysaki bayrak böyle bir nitelemeye kullanılmaz. Sindi (rahimehullah) şöyle der: Kör bir sancak buyruğu, hak yada batıl olduğu bilinmeyen meçhul bir iş üzere toplanan bir gruptan kinayedir.

Körükörüne: Nevevi (rahimehullah) şöyle der: Bu, yönü belli olmayan kör bir iştir. Ahmed b. Hanbel (rahimehullah) ve cumhurda böyle söylemiştir. İshak b. Rahaveyh (rahimehullah) 'bu, bir topluluğun asabiyyet için savaşması gibidir' demiştir.

Asabiyyet: Zamahşeri (rahimehullah) şöyle der: Asabe, amcaoğulları ve mirasta bir payı bulunmayan herkeştir. Mirasta asıl hak sahiplerinden sonra alanlar asabelerdir. Burada kast olunan ise, kişinin onlar için, onlarında onun için gazaplandığı, onlarla korunduğu, hak ve batılda onları desteklediği kimselerdir. Hadisin bazı rivayetlerinde şöyle geçmektedir: Akrabalarını destekler Ebu l-Ferec İbnu l-Cevzi (rahimehullah) şöyle der: Asabiyyet, -şeriatı muhalifte olsa- hevaları üzerine bir topluluğun desteklenmesidir.

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Kişinin savaşının bilinç ve ilim üzere olması, körlük ve heva ile olmamasının gerekliliği.

İkincisi: Yalnızca hakkın desteklendiği meşru savaş ile, hevaların desteklendiği diğer savaşların birbirinden ayrı tutulması.

Üçüncüsü: Sancakta itibar edilmesi gereken asıl, bağlanmış olduğu şeydir, görünümü, şekli ve nakışları değil.

Beşincisi: Vela/dostluk, iman kardeşliği üzerine kuruludur, asabiyetler üzerine değil.

Altıncısı: Bazen kişi bazı cahiliye işlerine karışır ve bu durum üzere ölür. Bu durumu onun imandan çıkarmaz.

Yedincisi: Savaşın meşru olması, orada ölenlerin şehid olmalarını gerektirmez. Çünkü onları savaşa iten sebep, yalnızca kavimleri için gazaplanmaları ve hakkı desteklemek için değil onlar için asabiyette bulunmaları olabilir.

Sekizincisi: Kabile, halk, emir, âlim, cemaat, isim, mezhep, görüş, vatan veya başka bir şey olsun, hakkın dışında bir şey için taassup yapılmasından sakındırılması. Şeyhu I -İslam İbn Teymiyye (rahimehullah) şöyle der: Ülkesinin halkı, mezhebi, tarikatı, akrabaları veya arkadaşları için taassup yapan bir kimsede, cahiliyeden bir şube vardır. Müminler, - Allahu teala nın emrettiği gibi,- onun ipine, kitabına ve Resulünün sünnetinin hep birlikte sınıksız tutunmalıdırlar.

Dokuzuncusu: Savaşta niyet meselesinin ne kadar önemli olduğu.

Onuncusu: Hak için soyutlanmanın, heva ve saptırıcı şeylerden de uzak durulmasının zorunluluğu.

On birincisi: Apaçık olan şeylere tutunulması ve karışık, müteşabih şeylerden uzak durulması ve din ve ırzda selametın tercih edilmesi.

HADİSLE İLGİLİ FARKLI KONULAR

Bu hadis Muslim de şu başlık altında verilmiştir: Fitneler zuhur ettiğinde ve tüm zamanlarda, Müslümanların cemaatine bağılı kalınmasının vacipliği, itaatten çıkmanın ve cemaatten ayrılmanın haramlığı ile ilgili bap Konu başlığı, başka bir hadisin bir bölümünden alınmıştır. Hadisin başı ise şöyledir: Kim itaatten çıkar, cemaatten ayrılır ve bu şekilde ölürse, cahiliye ölümü üzerine ölmüş olur. Beyhaki ise bu hadisi şu başlık altında zikretmiştir: Cemaate bağılılığa teşvik edilmesi ve elini itaatten çekenlerin yerilmesiyle ilgili bap.

Müslümanın canı, ırzı, haremi veya malı uğruna savaşması asabiyetten değildir. Said b. Zeʿd den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Kim malı uğruna öldürülürse şehiddir. Kim ailesi uğruna öldürülürse şehiddir. Kim dini uğruna öldürülürse şehiddir. Kim kanı uğruna öldürülürse şehiddir.* (Ahmed, Ebu Davud, Nesai ve Tirmizi rivayet etmiştir. Hadisin başı ise sahihaynde geçmektedir.

MÜSLÜMANIN CANI, IRZI, HAREMİ VEYA MALI UĞRUNDA SAVAŞMASI ASABİYETTEN DEĞİLDİR

Dördüncü hadis: Ebu Said b. Zeʿd den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Malı uğruna öldürülen şehiddir. Ehli uğruna öldürülen şehiddir. Dini uğruna öldürülen şehiddir. Kanı uğruna öldürülen şehiddir.*

İmam Ahmed, Ebu Davud ve Tirmizi rivayet etmiştir. Tirmizi hadisin hasen-sahih olduğunu söylemiştir. Yine Nesai rivayet etmiştir. Hadisin başı sahihayın de geçmektedir.

Hadisin anlamı açıktır. Hükümlerindeki detaylar için şerhlerine müracaat edilebilir.

CENNET, KILIÇLARIN GÖLGELERİ ALTINDADIR. KILIÇLAR CENNETİN ANAHTARLARIDIR!

Beşinci hadis: Ebu Bekr b. Abdullah b. Ka's, (rahimehullah) babasından rivayetinde şöyle der: *Düşman karşısındaiken babamın şöyle dediğini duydum: 'Resulullah şöyle buyurdu: Kuşkusuz cennetin kapıları kılıçların gölgeleri altındadır. Bunun üzerine üstü başı dağınık bir adam ayağa kalktı ve şöyle dedi: 'Ey Ebu Musa, Resulullah ın böyle dediğini bizzat sen kendin işittin mi? Ebu Musa: 'Evet dedi. Bunun üzerine adam arkadaşlarının yanına döndü ve 'Size selam olsun dedi. Sonra kılıcının kınını kırdı ve yere attı. Sonra kılıcı ile düşman üzerine yürüdü ve öldürülene dek o kılıcı ile savaştı.*

(Ahmad, Muslim, Tirmizi ve İbn Hibban rivayet etmiştir.)

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Allah yolunda cihadın fazileti ve cennete giden bir yol olduğu. Nevevi (rahimehullah) şöyle der: Âlimler şöyle derler: Hadisin manası, cihad ve savaş meydanlarına katılmanın, cennetin yolu ve ona girme sebebi olduğudur.

İkincisi: Müminin himmet sahibi olma ve zelil bir şekilde oturma birlikte kalmayıp mücahid olma teşvik edilmesi.

Üçüncüsü: Mücahid, düşmanına ne kadar yaklaşır ve onların bölgelerinde olursa, cennete o kadar yakın olur. Yine hadiste, düşman arasına dalmanın ve bunda şehadet aramanın faziletine işaret edilmektedir.

Dördüncüsü: Cihada teşvikte Nebi ﷺ (sallallahu aleyhi ve sellem) uyuşması.

Beşincisi: Düşmanla karşı karşıya gelindiğinde bile ilmin yayılması ve insanların o anki hallerine münasip tebliğde bulunulması.

Altıncısı: Âlimlerin savaşa katılmaları, çatışmalara girmeleri ve dilleriyle insanları buna teşvik etmeleri.

Yedincisi: Cennetin kapılarının kılıçların gölgeleri altında olduğu. Yine hadiste, şehidin, yalnızca öldürülmesiyle cenneti kazanacağına işaret vardır. Allah en doğrusunu bilir. Allame İbnu l-Hac (rahimehullah) şöyle der: Allah en doğrusunu bilir, hadisten çatışma ve kâfirlerle vuruşma mekânının, şehadet anında şehidin ruhunun cennete sokulma yeri olduğu anlaşılmaktadır. Kuran ve sahih haberler, bunu ifade etmektedir.

Sekizincisi: Dağılık görünümlü ve pejmürde insanların cihada katılmaları.

Dokuzuncusu: Cihada bağılı kalarak ve bunda sebat ile, mücahidin cennete girmeye hırslı olması.

Onuncusu: Söylediğinin tekit edilmesi ve pekiştirilmesi için müracaatlarda bulunulsa bile, âlimin sabırlı olması ve homurdanmaması.

On birincisi: Mücahidin cenneti isteyerek öldürülene kadar savaşmaya azmetmesinde bir sorun olmadığı ve hatta bunun mücahidin güzel menkıbelerinden olduğu.

On ikincisi: İmam İbnu l-Cevzi (rahimehullah) şöyle der: Kının kırılması, kılıcı bir daha geri götürmeme azmindendir. Bu kişi, büyük himmet sahibi bir kişiydi. Faziletin doğruluğuna kendisine belli olunca, ona doğru yürümede ciddi davranmıştır.

On üçüncüsü: Düşmana dalmadan evvel kişinin arkadaşlarıyla vedalaşmasının caiz oluşu.

HADİSLE İLGİLİ FARKLI KONULAR

Birincisi: Bazı imamlarımızın hadise koydukları başlıklar: Hadis, Sahih Muslim de şu başlık altında verilmiştir: Cennetin, şehid için sabit oluşu babı

İbn Hibban da: Allah yolunda kılıçların gölgeleri altında sebat ile, cennet hediyelerin umuluşu

Beyhaki de: İki güzellikten birisini umarak, ölümle karşılaşmaya gönüllü olma babı

İbn Ebi Şeybe de: Kuşkusuz kılıçlar, cennetin anahtarlarıdır buyruğı ile, Cihadın fazileti ve ona teşvik edilmesi

İkincisi: Buhari (rahimehullah) şöyle der: Cennet, kılıçların parlaklıkları altındadır. Muğire b. Şube (radiyallahu anh) şöyle der: *Rabbimizden nakille Nebimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bize şöyle buyurdu: 'Bizden öldürülenler cennete gidecektir. Ömer (radiyallahu anh), Nebi ﷺ, 'bizim ölülerimiz cennette, onların ölüleri ise cehennemde değil mi? diye*

sorunca Nebi: 'Evet buyurdu.

Bazı âlimler, Buhari'nin bu bapta, Muğire ve Ömer'in (radiyallahu anhuma) sözlerini getirmesinin nedeninin, Cennet kılıçların gölgeleri altındadır hadisinin, Allah yolunda şehadetin faziletine işarette bulunma olduğunu söylemişlerdir.

Üçüncüsü: Kurtubi (rahimehullah) şöyle der: Bu, kısalığı ve hoş kelimeleriyle birlikte, birçok belagat türlerini barındıran kapsamlı harika vecizelerdendir. Hadis, cihada teşviki ifade etmekte, onun sevabından haber vermekte, düşmana yaklaşmaya ve kılıç kullanmaya teşvik etmekte ve çatışma anında kılıçlara savaşçıları gölgelendirecek kadar yakınlaşılmasını belirtmektedir.

Dördüncüsü: Zahiren bu mücahidin, kılıcının kınını kırması ve atması, malı telef ve zaî etmemiştir. Özellikle arkadaşlarından birisine teslim ederek kullanılma imkânı varken böyle davranılması yasaklanmıştır. Lakin -Allah daha doğrusunu bilir- malın telef olması zararı, bu sahnede gerçekleşen, kararlılık, soğukkanlılık, güçlü bir yakîn, atılganlık ve tam bir tasdik şeklinde tezahür edecek olan faydanın içinde kaybolmaktadır. Molla Kari'nin de dediği gibi: Kılıcın kınını atması, ahirete yöneldikten sonra bir daha dünyaya dönmeyi istemediğini bildirmek içindir. Bunun yanında, kardeşlerinin kalplerini güçlendirmesi, onları cesaretlendirmesi ve onların gözünde savaşı kolay göstermesi ise işin diğer yönüdür. Bu nedenle, bu kişinin bu fiilin zikri, hadisin rivayetiyle birlikte anılır olmuştur. Öldürüleceği zannı galibiyle birlikte, -ordunun cesaretlendirilmesi ve düşmanların korkutulması gibi- âlimlerin bahsettikleri bazı maslahatlardan ötürü kişinin düşman saflarına dalması caiz ise, bahsedilen bu maslahatlar yanında sahibinin kırmış olduğu kınının değeri nedir ki? Canda yapılan cömertlik, cömertliğin en üst zirvesidir. Başka yerlerde caiz olmadığı halde cihadda caiz olan nice meseleler vardır. Hatta bunlar arasında, Allah'ın sevdiği ve övgüde bulunduğu fiillere dönüşenleri bile bulunmaktadır ki savaş meydanında kibirle yürüme bunlardan birisidir.

Buhari (rahimehullah) hadis ile ilgili şu başlığı koymuştur: Ölüm anında silahın kırılması görüşünde olmayanlar. İmam İbn Hacer (rahimehullah) şöyle der: Musannif bununla, öldüğünde düşmanın ganimet almaması için çatışma esnasında mızrağını kırana işarette bulunmuştur. Kılıcın kınının kırılması ve öldürülene dek o kılıçla savaşılmaması, Mute savaşında Cafer b. Ebi Talib'ten (radiyallahu anh) de gelmiştir. Musannif, bunun Cafer ve diğerlerinin kendi içtihatlarıyla yaptıkları bir fiil olduğuna, asıl olanın ise malı telef etmenin caiz olmadığına, çünkü kesin olmayan bir şey (şehadet) hakkında kesin bir zararın (malın telef) gerçekleştirilmesine işaret etmiştir.

⁶ Fethu l-Bari: 6/33

⁷ Fethu l-Bari: 6/97

KARŞILAŞMA ANINDA SEBATIN FAZİLETİNİN BÜYÜKLÜĞÜ VE BİRİNCİ SAFTA ÖLDÜRÜLENLERİN MAKAMLARININ YÜCELİĞİ

Altıncı hadis: Nuaym b. Hammam dan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre, bir adam Nebi ve (sallallahu aleyhi ve sellem) gelir ve şöyle der: *Şehidler hangisi daha faziletlidir? Nebi: Düşmanla birinci safra karşılaşan ve öldürülene dek arkalarını dönmeyenelerdir. İşte onlar cennetin yüksek odalarında gezeceklerdir. Rabbin onlara güler. Rabbin bir kula bir yerde güldüğünde ise ona bir hesap yoktur.*

Ahmed, Ebu Yâla, Taberani Avsat ta ve Musnedi d-Şamiyyin de ve İbn Ebi Asım rivayet etmiş, Elbani sahih olduğunu söylemiştir.

Hadisten çıkan bazı faydeler:

Birincisi: Celaline layık bir şekilde Allah azze ve celle nin gülme sıfatının ispatı.

İkincisi: Şehidler kendi aralarındaki derece bakımından üstünlükleri ve hepsinin aynı mertebede olmadıkları.

Üçüncüsü: Düşman karşısında sebatın ve çatışma esnasında onlara yakın olmanın fazileti ve yine düşman arasına dalmanın üstün bir amel oluşu.

Dördüncüsü: Kastın doğruluğu ve kalbin azmindeki sadakate göre sevabın kat kat oluşu.

Yedinci hadis: Abdullah b. Mesud un (radiyallahu anh) rivayetinde Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: *Rabbimiz azze ve celle şu adama şaşırır: Allah yolunda savaşmış ve arkadaşları yenilgiye uğramıştır. Bulunmuş olduğu durumu bilerek geri dönmüş ve kanı akıtılana dek savaşmıştır. Allahu teala bu adam hakkında meleklerine şöyle buyurur: Kuluma bakın, benim katımda olanı isteyerek ve benim katımdakiler için tasalanarak geri döndü ve kanı akıtılana kadar savaştı.*

(Ahmed, Ebu Davud, İbn Hibban, Hâkim rivayet etmiş ve 'sahihtir ve Buhari Muslim tahrir etmemiştir demıştır. Yine Beyhaki ve diğerleri rivayet etmiş, Elbani Hasen olduğunu söylemiştir.

Hadisten çıkan bazı faydeler:

Birincisi: Celaline layık bir şekilde Allah azze ve celle için şaşırma sıfatının ispatı.

İkincisi: Allahu teala nın meleikâta kulunu anması ve ona övgülerde bulunması.

Üçüncüsü: Amellerde korku ile ümidin bir arada bulunmasının fazileti.

Dördüncüsü: Faydalı ilim, gereğince amele sevk edendir. *Bulunmuş olduğu durumu bilerek*

Beşincisi: Arkadaşlarının yenilgiye uğramasına rağmen sebat şu ayetin de manasıdır: **Sen Allah yolunda savaş, sen ancak kendinden sorumlusun.**

Altıncısı: Tek bir kişinin kendisinden özrü kaldırmak için büyük topluluklar karşısında sebatının fazileti. Yine hadiste düşman arasına dalmanın meşruluğu hatta fazileti ifade edilmektedir.

Yedincisi: Kişinin cihadda kanının akıtılmasına istekli olması ve Allah katında olanları umarak ve yine onun katındakileri kaçırmaya tedirginliği ile bunun (kan akıtılma) yerlerine dalınması, tehlikeye atılma değildir. Hatta bunu yapan en büyük övgü ile methedilmiştir.

Sekizincisi: Ahirete olan yakının kuvveti, dünyada amel gücü ve meşakkatlere sabır doğurur. Aksi ise aksini doğurur.

Dokuzuncusu: Düşmandan kaçmanın haramlığı ve sahibinin cezaya çarptırılacağı. Çünkü hadisin bazı lafızlarında şöyle geçmektedir: *Kaçması halinde ne olacağını bildi.*

Onuncusu: İnsanların gevşek davrandığı ve zaıf ettikleri zamanlarda, hakkı yerine getirmenin fazileti.

On birincisi: İnsanların masiyet üzerine toplanmaları ve birleşmeleri, onlara iştirak etmeyi meşrulaştırmaz. Bilakis övgü, onlara muhalefet edip onlardan ayrılanlardır.

On ikincisi: Kişinin amelinden, niyet ve kastına göre faydalanacağı.

On üçüncüsü: Allah yolunda şehid olan kimse için cennetin sabit oluşu.

On dördüncüsü: Bu tür durumlarda, ölümü ve şehadeti isteyerek düşman karşısında dimdik durmanın meşruluğu.

On beşincisi: Bazen hak, çoğunluk tarafında olmaz ve ona tek bir kişi isabet ederken büyük kalabalıklar hata ederler.

Hadisle ilgili Farklı konular

Birincisi: Bazı imamların hadise başlıkları: Ebu Davud: Nefsini satan adam hakkında bab .

Beyhaki: Allah azze ve celle yolunda şehadetin fazileti babı . Yine şu başlık altında da vermiştir: Allah azze ve celle nin **Allah yolunda infak edin ve kendi ellerinizle tehlikeye atılma** buyruğu hakkında .

İbñ Hibban: Gece karanlığında teheccüde durmaya çalışma ve Allah ın kelimesini yüceltmeye sebatın güzelliğiyle ilgili haberlerin zikri . Orada ailesi ve sevdikleri arasında gece namazına kalkan adamın hadisi zikredilmiştir.

İkincisi: Munavi (rahimehullah) şöyle der: Cihaddaki savaşçının niyetinin, sevap umması ve kaçmaktan korkmak olması, Allah katındakini istemesi nedeniyle muteberdir.

Üçüncüsü: İbn Kayyim (rahimehullah) şöyle der: *Arkadaşları düşmandan kaçan, bunun üzerine ona yönelip canını Allah a satan, düşmanla karşılaşır, onun sevgisi ve rızası için öldürülene kadar savaşan adama Allah güler.* Hadiste Allah subhanahu nun şaşırması zikredilmektedir. Beyhaki El-İsma Ve s-Sıfat adlı kitabında şöyle der: Ebu Ubeyde rivayet etmiştir. İbn Mesud dan ise mevkuf olarak Allah azze ve celle nin güldüğü iki adamdan bahsedilmiş ve bu hadis verilmiştir.

Hâkim in ve Beyhaki nin El-İsma Ve s-Sıfat ında Ebu Derda dan şöyle dediği rivayet edilir: Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Üç kişi vardır ki Allah onları sever, onlara güler ve onları müjdeli: Gruplar dağıldığında canıyla Allah için savaşır. Ya öldürülür yada Allah azze ve celle ona yardım eder ve ona kafi gelir. Allah teala şöyle der: Benim bu kuluma bakın, benim için nefsine nasıl sabretmiştir?* Taberani El-Kebir de rivayet etmiştir. Ricalleri güvenilirdir. Elbani Hasen olduğunu söylemiştir.

Bu durumda bu amelin sahibinde, Allah ın ona gülmesi ve şaşırması bir arada bulunmuş ve Allahu teala fazlı ile o adama ikramda bulunmuştur.

Dördüncüsü: İbn Hacer (rahimehullah) şöyle der: Tek bir kişinin kalabalık düşman üzerine saldırması meselesine gelince, eğer bu aşırı cesarettten ve bu şekilde düşmanı korkutacağı yada Müslümanları cesaretlendireceği zannıyla veya bu türden sahih olan maksatlarla olursa, cumhur bunun güzel olduğunu söylemiştir. Ancak bu tutum taşkınlıktan doğarsa, bu yasaklanmıştır. Özellikle bunun üzerine Müslümanların zaııflaması gibi durumlar doğacak olursa, bu yasak daha da kesinleşir. Allah en doğrusunu bilir.

Adeta âlimler cesaret şartını, arkadaki Müslümanların cesaretlendirilmesi için sebata ihtiyaç duyulan bu tür yerlerde bir tereddüt ve geri dönme olmaması için zikretmişlerdir.

ÖLDÜRÜLMENİN EN FAZİLETİSİ VE EN ŞEREFLİSİ

Sekizinci hadis: Abdullah b. Hubeşi El-Has ami den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre bir gün Nebi ye (Sallallahu aleyhi ve sellem) hangi öldürölmenin daha şerefli olduğu sorulmuş ve O da cevaben şöyle buyurmuştur: *Kanı akıtılan ve atı kesilen kimse.*

Ahmed, Ebu Davud, Nesai, Darimi, Beyhaki rivayet etmiş ve Elbani sahih olduğunu söylemiştir. Bazıları ise şu lafızlarla rivayet etmişlerdir: Hangi cihad daha faziletlidir? Nebi (Sallallahu aleyhi ve sellem) cevaben şöyle buyurmuştur: *Atının kesilmesi ve kanının akıtılması ile olan cihad.*

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Allah yolunda öldürölmenin şerefi ve insanların bu konuda farklı konumlarda olmaları.

İkincisi: Bazen sevap, meşakkat ve musibetin derecesine göre olur ki buda bu baptandır.

Üçüncüsü: Şehadeti aramaya teşvik edilmesi ve onun yüksek mertebelerine istekli olunması.

Dördüncüsü: Karşılaşma anında sebat etmenin fazileti.

Farklı konular

Birincisi: Bazı imamların hadise başlıkları: Beyhaki: Allah azze ve celle yolunda şehadetin fazileti babı

İbn Mace: Allah subhanehu ve teala yolunda savaşmayla ilgili bab

İbn Hibban: Cihadın en faziletlisinin, kişinin şehadetle rızıklandığı cihad oluşunun açıklaması Benzer bir hadisi ise şu başlık altında vermiştir: Allah celle ve ala nın, atı öldürülen ve kanı akıtılan kimseye, salih kullarına verdiklerini vermesiyle ilgili açıklama

İkincisi: Molla Ali El-Kari (rahimehullah) şöyle der: Hem kendisinin hem de bineğinin öldürülmesi cümlesinde iki kinaye birden bulunmaktadır: Öyle ki bu kişide, hem binek hem de piyade olarak ve hem mal ile hem de can ile cihad için çaba bir arada bulunmuştur.

Üçüncüsü: Tîbî (rahimehullah) şöyle der: Hangi ölüm daha şerefli dir? sözü, bu haslete verilen ihtimamdan ötürüdür. Çünkü şerefin anlamı, değer, kıymet ve yüceliktir. Zira şehadet derecelerinden en zirvesine ulaşan şehidin konumu Firdevsi Âlâ dır. Bu şehid ise, canını, malını ve atını Allah yolunda vermiştir. Atının ayaklarının kesilmesi ise cesaretinin son derecede olduğundan ve o kişiye ancak atının kesilmesiyle ulaşılabilceğinden kinayedir.

ÖLÜM ACISINI GİDERMEKLE ALLAH İN ŞEHİDE İKRAMDA BULUNMASI

Dokuzuncu hadis: Ebu Hureyre den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: *Şehidin ölüm acısından hissedeceği, ancak sizden birisinin çimdiklenmesinde hissedeceği acı gibidir.*

Ahmed, Tirmizi, Nesai, İbn Mace, Darimi, Beyhaki ve İbn Hibban rivayet etmiştir. Bazıları ise *Öldürülme acısı* *Çimdikleme acısı* kelimeleriyle rivayet etmişlerdir.

Hadisteki bazı faydalar:

Birincisi: Allahu teala yolunda şehadetin fazileti.

İkincisi: Ölüm sarhoşluğundan korkarak Allah yolunda öldürülmenin talep edilmesine teşvik.

Üçüncüsü: Eğer şehadetin faziletiyle ilgili sadece bu hadis olmuş olsaydı, yeterli olurdu.

Farklı konular

Bazı imamların hadise başlıkları: Tirmizi hadise şu başlığı koymuştur: Murabıtın faziletiyle ilgili gelen rivayetler -Allah doğrusunu daha iyi bilir- sanki bununla murabıtın, -ister öldürölsün ister ölsün- bu meziyete nail olacağına işaret etmektedir. Buna göre Nebi nin (sallallahu aleyhi ve sellem) Ölüm acısı buyruğı, özel bir mesele hakkında değil genelliğı üzeredir. Çünkü insanları cihada yönelmekten en çok korkutan şey, öldürölmedir. Zira cihadda nefislere ağır gelecek bir biçimde ölüm türlerine şahit olunmaktadır. Allahu teala nin şu buyruğunda olduğu gibi: **And olsun siz ölümü onunla karşılaşmadan önce temenni ediyordunuz. İşte bakıp dururken gördünüz onu.**⁸ Firar ve arkağa dönme, bunun sebebiyle olmaktadır. Allahu teala nin şu buyruğunda olduğu gibi: **De ki: 'Eğer siz ölümden yahut öldürölmekten kaçırıyorsanız, kaçırın size asla faydası olmaz.'**⁹ Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) bunu, insanların öldürölücü yaralarda duydukları acılarla Allah yolunda öldürölünenin duyacağı hafif ve kolay acı arasını ayırmak için söylemiştir. Munavi (rahimehullah) şöyle der: Bu hadis, onları bu büyük hadise ve bu tehlikeli hal hakkında tesselli içindir. Yine hadis, kılıçların darbeleri ve ölümcöl çarpmalarda sabra teşvik içerkilidir.

Nesai (rahimehullah) hadisi şu başlık altında vermiştir: Şehidin duyduğu acı

ibn Mace: Allah yolunda şehadetin fazileti

İbn Hibban: Şehidin Allah azze ve ula nin yolunda öldürölmeden hissedeceğı acının vasfı

Darimi: Şehidin fazileti babı altında zikretmişlerdir.

İkincisi: Tıbi (rahimehullah) şöyle der: Hadiste geçen (القرص /çimdikleme) kelimesi, parmak uçlarıyla sıkma anlamındadır. Hasr edatiyla kullanılması, şehidin acısının, çimdikleme acısından daha fazla olabileceğı düşüncesini kaldırmak içindir. Ancak buda

⁸ (Ali-İmran: 143)

⁹ (Ahzab: 16)

şehidler arasında farklıdır. Umeyir b. Hammam gibi bazıları, ölmek için ellerindeki meyvelerini atıp, gönül hoşnutluğu ile canlarını Allah yolunda vermekten lezzet alırlar!

Üçüncüsü: İbn Kayyim (rahimehullah) şöyle der: Bilindiği üzere, tüm mahlûkat ölecektir. Bir müminin en büyük gayesi, Allah yolunda şehid olmaktır. Bu, ölümlerin en şerefli ve en kolay olanıdır. Zira şehidin duyduğu acı, ancak çimdiklemenin acısı gibidir. Şehidin öldürülmesinde, diğer insanların öldürülmelerinden farklı bir musibet yoktur. Bu tür bir ölümü, yataktaki ölümden daha büyük bir musibet olarak gören kimse, bir cahildir. Hatta şehidin ölümü, ölümlerin en kolayı, en faziletli ve en yücesidir.¹⁰

Onuncu hadis: Enes b. Malik ten (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: Bi ri Maune günü (daşısı olan) Haram b. Milhan yaralanınca, kanını yüzüne ve başına sürdü ve şöyle dedi: Kâbe nin rabbine yemin olsun ki, kurtuldum. Buhari rivayet etmiştir.

Hadisteki bazı faydalar:

Birincisi: Hadisin uzun bir kıssası vardır. Olayda büyük bir fıkıh ve yüce manalar bulunmaktadır. Burada zikredilenler ise bunların yalnızca bir kısmıdır.

İkincisi: Karşılaşma olmadan ihanetle öldürülse de Müslümanın şehadeti kazanması.

Üçüncüsü: Allah yolunda şehadetin kazanılması, bir Müslümanın kazanacağı en büyük şeydir. Sadık olanlar bunda hırslı olmalıdırlar.

Dördüncüsü: Şehadetin elde edilmesiyle ve kurtuluşla oluşacak olan sevinç karşısında, Allah yolunda çekilen acı ve yaralanmaların hafife alınması.

Beşincisi: Sahabelerin her anlarında dünyaya veda etmeye hazır olmaları. Bu sahabe, yaralanır yaralanmaz Kâbe nin rabbine yemin olsun ki, kurtuldum! sözünü söylemiştir. Sende onlar gibi olmalısın.

ŞEHİDLER KABİRLERİNDE İMTİHAN OLUNMAZLAR

On birinci hadis: Raşid b. Sa d ın (radiyallahu anh) Resulullah ın (sallallahu aleyhi ve sellem) ahabından birisinden rivayetinde, bir adam Resulullah a (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle der: Ey Allah ın resülü, müminlerin durumu nedir, şehid haricinde hepsi kabirlerinde imtihan olunuyorlar? Bunun üzerine Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: *Başındaki kılıç parıltıları ona imtihan olarak yeter.*

Nesai, Ebu Nuaym Marifetu s-Sahabe adlı kitabında, İbn Ebi Asım El-Cihad kitabında ve Deylemi rivayet etmiştir. Elbani sahih olduğunu söylemiştir.

Hadisteki bazı faydalar:

Birincisi: Sahabelerin (radiyallahu anhum) dinde fakihleşmeye ve kendilerine yararlı olacak şeyleri öğrenmeye olan istekleri.

İkincisi: Kabir sorgusunun ve imtihanının sabit oluşu.

¹⁰ (İğasetu l-Lehfan: 2/194)

Üçüncüsü: Şehidler kabirlerinde imtihan olunmayacakları. Bunun açıklaması *Ve kabir azabından korunur* hadisinde gelecektir.

Dördüncüsü: Allahu teala yolunda şehid olanların faziletleri.

Beşincisi: Cihada bağlı kalmak ve şiddetlerine sabretmek, nifaktan beraatin alametidir. Sindi (rahimehullah) şöyle der: Yani onların kılıçlar karşısındaki sebatları ve canlarını Allahu teala yolunda vermeleri, imanlarının delilidir. Bundan sonra onların sorgularına gerek yoktur.

Altıncısı: Mücahidin sabra, kalpteki yakine ve güçlü bir imana olan ihtiyacı.

Yedincisi: Cihad sadık olanı münafıktan ayıran ve pislikle temiz olanı ayırıştıran bir imtihandır.

Farklı konular

Birincisi: Kurtubi (rahimehullah) şöyle der: Hadisin manası: Eğer bu öldürülenlerde bir nifak bulunmuş olsaydı, saflar karıştığında ve kılıçlar parıldadığında firar ederlerdi. Çünkü münafıkların bu durumdaki halleri, firar etmeleri ve mazeretler uydurmalarıdır. Müminin durumu ise, canını cömertçe vermesi ve Allah'a teslim etmesidir. Yine Allah'ın kelimesinin yücelmesi için Allah'a bağlılıkla coşması ve buna sıkı sıkıya bağlanmasıdır. Bu kimse, savaşa çıkıp ölüme göğüs gererek, içindeki sadakatini ortaya koymuştur. Öyleyse niçin kabirde bu sorular ona tekrardan sorulsun! ¹¹

İkincisi: İbn Kayyim (rahimehullah) ise bu manayı şu sözleriyle ifade etmiştir: -Allah daha doğrusunu bilir- hadisin manası şöyledir: Başı üzerindeki kılıç parıltıları, nifak ve imanı imtihan olunmuş ve oda firar etmemiştir. Eğer bir münafık olmuş olsaydı, başı üzerindeki kılıç parıltılarına sabrelemezdi. Buda, bu kimseyi canını Allah'a vermeye ve O'na teslim olmaya, Allah ve resulü için gazaplanmaya, dininin izhar olması ve Allah'ın kelimesinin yücelmesi için kalbinde oluşan coşkuya neden olan şeyin imanı olduğuna delalet etmektedir. Bu kimse, kalbindekinin doğruluğunu ortaya koymuş ve ölüme meydan okumuştur. Bu durumu da onu kabir imtihanından gereksiz bırakmıştır. ¹²

Üçüncüsü: Allahme İbn Nahhas (rahimehullah) şöyle der: *Başındaki kılıç parıltıları ona imtihan olarak yeter* buyruğunun manası şöyledir: Kabirde iki meleğin sorgu imtihanı, kişideki iman ve tasdik hakikatinin denenmesi içindir. Kuşkusuz savaşta bulunan, kılıçların parıltılarını ve kesişlerini, mızrakların ışıltısını ve delişini, okların şakırtısını ve batışını, düşen başları, fışkıran kanları, uçuşan uzuvları, ölmüş, yaralanmış ve savrulmuş insanları gördükten sonra sebat edip arkasını dönmeyen ve yenilmeyen, Allah'a iman ve vâdini tasdik ile canını Allahu teala'ya cömertçe veren bir kimse, Allahu teala'nın şu nitelendirmesindeki gibidir: **Mü'minler (düşman) birliklerini gördükleri zaman dediler ki: Bu, Allah'ın ve Resulü'nün bize vadettiği şeydir; Allah ve Resulü doğru söylemiştir. Ve bu, yalnızca onların imanlarını ve teslimiyetlerini artırmıştır.** ¹³ İmanını deneme, imtihan ve fitne olarak bu kimseye bunlar yeterlidir. Çünkü eğer bu kimsede bir şek ve şüphe bulunmuş olsaydı, arkasını döner, üzerine vacip olan sebatan vazgeçer ve evham ve şüphelere düşerdi. Allahu teala'nın şu buyruğunda olduğu gibi: **Hani, münafık olanlar ve kalplerinde hastalık bulunanlar: Allah ve Resulü, bize boş bir aldanıştan başka bir şey vadetmedi diyorlardı.** ¹⁴ Fetta'nın sorgusu yerine bu imtihan, şehid için yeterlidir. Allah en doğrusunu bilir. ¹⁵

Dördüncüsü: Munavi (rahimehullah) şöyle der: Hadisin zahiri bunun savaş şehidine

¹¹ Et-Tezkire: 167

¹² Er-Ruh: 81

¹³ Ahzab: 22

¹⁴ Ahzab: 12

¹⁵ Meşariu l-Eşvak: 735

mahsus olduğunu ifade etmektedir. Ancak ribatla ilgili hadisler genelliği ifade etmektedir.

ALLAHU TEÂLA NIN SADECE ŞEHİTLERE VERECEĞİ BÜYÜK HASLETLER

On ikinci hadis: Mikdam b. Ma di Kerib den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Şehidin Allah katında altı özelliği/hasleti vardır: İlk darbede günahları affolunur. Cennetteki yeri gösterilir. Kabir azabından korunur. Büyük korkudan emin olur. Başına vakar tacı giydirilir, ondaki bir yakut, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır. Hurilerden yetmiş ikisiyle evlendirilir. Akrabalarından yetmiş kişiye şefaathane olur.*

Ahmed, Tirmizi (rivayet onundur), İbn Mace rivayet etmiştir, şeyh Elbani sahih olduğunu söylemiştir.

On üçüncü hadis: Ebu Derda dan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: *Şehid, ailesinden yetmiş kişiye şefaathane kılınır.*

Bezzar, Ebu Davud, Acurri Eş-Şeria kitabında, İbn Hibban, Beyhaki rivayet etmiştir ve Elbani sahih olduğunu söylemiştir.

Hadiste geçen خصال kelimesi: Özellik demektir. Burada kast olunan, şehidin altı fazilet ve özelliğinin olduğudur.

Huri l-în: Cennet kadınları. Tekili, Havra dır. Bu, gözünün beyazı çok beyaz, siyahı çok siyah olandır. İn, Ayna nın çoğuludur. Bu ise, geniş gözlü demektir.

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: Hadiste, ilk ölümünden son durumuna kadar şehid için Allah ın belirlediği büyük faziletler zikredilmektedir.

İkincisi: Allahu teala nın yolunda şehadetin fazileti.

Üçüncüsü: Faziletinin başkalarına ulaşması, öyle ki akrabalarından yetmiş kişiye şefaathane edebilmesiyle Allah ın şehide ikramda bulunması.

Dördüncüsü: Akıttığı ilk damla kanında ileride geleceği üzere- istisna edilenlerin dışında şehidin tüm günahlarının bağışlanacağı.

Beşincisi: Şehid, dinin yücelmesi, yükselmesi ve tazimi için canını cömertçe vermeye çalışınca, Allah ta ona izzet, azamet ve şeref sebebi olan vakar tacını giydirmekle mükâfatta bulunmuştur. Hadiste, 'karşılığın amel türünden olduğu manası vardır.

Farklı konular

Birincisi: İmamların hadise koydukları bazı başlıklar:

Tirmizi hadisi Şehidin sevabı başlığı altında rivayet etmiştir. İbn Mace hadisi Allah yolunda şehadetin fazileti başlığı altında aktarmıştır. İkinci hadisi Ebu Davud Şehidin şefaatsi kılınması başlığı altında, İbn Hibban ise Kıyamet günü şehidin akrabalarından yetmiş kişiye şefaatsi olmasının açıklaması şeklinde aktarmıştır.

İkincisi: Molla Ali Kari şöyle der: Evlendirilir, yani evlilik yoluyla yetmiş iki zevce ile evlendirilir. Yetmiş iki ile sınırlandırılmasındaki maksat, çokluk değil sayıyı belirlemedir. Verilecek en az sayının bu olacağı ve buna ziyade edilmesine de bir mani olmayacağı anlamına da yorumlanabilir.¹⁶

İZZETİN RABBİNİN BAZI ŞEHİDLERE DAHA FAZLA LÜTUFTA BULUNARAK İKRAMDA BULUNMASI

On dördüncü hadis: Cabir b. Abdullah tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: *Bir gün Resulullah bana şöyle dedi: Sana, Allah ın babanla nasıl karşılaştığının müjdesini vereyim mi? Evet ey Allah ın resulü dedim. Şöyle buyurdu: Allah, perde arkası haricinde hiç kimseyle konuşmamıştır. Babanı diriltti ve Onunla yüz yüze konuştu ve şöyle dedi: Ey kulum, benden iste, bende sana vereyim. Oda şöyle dedi: Ey rabbim, beni dirilt ve bende senin uğrunda ikinci kez öldürüleğim. Yüce rab şöyle buyurdu: Bu, daha önce benden geçmiştir, onlar geri döndürülmeyecekler.*

¹⁶ Miraktu I-Mefatih

Ve şu ayet indirildi: Allah yolunda öldürülenlerin ölümler olduklarını zannetmeyin.

Tirmizi, İbn Mace, İbn Hibban, İbn Huzeyme ve diğerleri, Ahmed, Humeydi ve Ebu Ya İa muhtasar olarak rivayet etmiştir. Elbani ve Arnavuti hasen olduğunu söylemiştir.

Hadisteki bazı faideler

Birincisi: Mümini hayırla müjdelemenin ve sıkıntısını gidermenin fazileti.

İkincisi: Allah azze ve celle nin kelim sıfatının ve dilediğini konuşacağı, dilediği zaman konuşacağı ve nasıl konuşacağının ispatı.

Üçüncüsü: Allah azze ve celle nin fazlının genişliği ve bunu kulları arasında dilediğine mahsus kılması.

Aynı şöyle der: Bu hadiste, dünya darında diğer şehidler için duyulmamış olan büyük bir fazilet bulunmaktadır.

Dördüncüsü: Nebi (sallallahu alehi ve sellem), Allahu teala nın, Abdullah b. Haram dan önce kimseyle yüz yüze konuşmadığını belirtmiş, ancak ondan sonra şehidlerden bir kimse ile konuşmasının vuku bulmayacağını belirtmemiştir. Bu konuda yalnızca onun belirtilmesi, yüz yüze konuşmanın kendisi hakkında açık bir şekilde gelmediği kimselere vuku bulacağını nefyetmemektedir.

Beşincisi: Allahu teala yolunda öldürülenin konumunun yüceliği. Kendisiyle konuşanın her şeyin yaratıcısı ve maliki olan, izzetin rabbi olmasına rağmen Abdullah b. Haram bir kere daha öldürülmek için dünyaya geri döndürülmenin dışında başka hiçbir şey dilememiştir. Allah için, şehadette tümü ancak gözle görülmesinden sonra idrak edilebilecek nice sırlar bulunmaktadır.

Altıncısı: Berzah hayatı dünya hayatından farklıdır, hiçbir şeyde ona kıyas edilemez. Bu nedenle Abdullah Beni diriltirsen yani beni diri olarak dünyaya geri döndürürsen demıştır. Aksi halde O, berzahta şehidler hayatı ile diridir, Allah subhanahu ve teala ile konuşup Ondandır istemektedir.

Sindi şöyle der: Yani, dünyada beni dirilt. Aksi halde şehidler zaten diridirler. O, diridir ve konuşmaktadır. Öyleyse diriltilmeyi nasıl istemektedir, bu var olanın tekrar olmasıdır.

Yedincisi: Abdullah b. Haram İa ilgili yüce bir menkıbe.

Farklı konular

Birincisi: İmamların hadise koydukları bazı başlıklar: İbn Hibban hadisi Yüce Allah ın Abdullah b. Amr b. Haram ı diriltmesinden sonra onunla yüz yüze konuşmasının açıklaması başlığı altında ele almıştır. İbn Mace ise Allah yolunda şehadetin fazileti başlığı altında getirmiştir.

İkincisi: O gün Abdullah b. Haram şehadete nail olma isteğiyle ve peygamberimizin bilgisi dâhilinde savaşa çıkmıştır. Onun çok borçları vardı ve hatta ondan sonra oğlu bu konuda sıkıntıya düşmüştür. Peygamberimiz, onun bu durumunu bilmesine rağmen savaşa çıkmasını engellememiş ve borcu buna bir mani olarak görmemiştir. Hatta daha önce hiç kimsede olmamış ve hiçbir şeyin dengi olamayacağı bu menkıbeye nail olmuştur.

Bu, ya *borç hariç şehidin tüm günahları affolunur* ¹⁷ hadisinden önce gelmiştir. Veya bundan, borcunu ödeyebilecek hiçbir şeyi bulunmayan ya da borcunu ödemesi için bir kefil bırakan kimse bundan istisna edilmiştir. Çünkü onun oğlu Cabir onun kefil konumundadır. Veya İbn Teymiyye nin işaret ettiği üzere- Uhud savaşı Medine yi savunmak için olduğundan farzı ayndır, bu durumda borç verenden izin alınması da vacip değildir. Böyle bir durumda ölen kimsenin, tüm günahları bağışlanır, hatta -borcunu ödemeyi kendi ihmalkârlığı yüzünden terk etmediği sürece- borç bile affolunur. Allah en doğrusunu bilir.

İbn Kudame şöyle der: Eğer borcunu örtecek bir mal yada bir kefil bırakırsa, izin almadan savaşa çıkabilir. İmam Ahmed borcunu kapatacak bir mal bırakan kimse hakkında bunun böyle olduğunu belirtmiştir. Çünkü Cabir b. Abdullah ın babası Abdullah b. Haram, üzerinde birçok borcu bulunduğu halde Uhud a çıkmış, şehid olmuş ve peygamberimizin bilgisi dâhilinde oğlu onun borcunu ödemiştir. Peygamberimiz bundan ötürü ona her hangi bir kınamada bulunup onun bu davranışını reddetmediği gibi bilakis ona övgüde bulunarak şöyle buyurmuştur: *Siz onu kaldırına kadar melekler onu kanatları ile gölgelemekteydi. Ve oğlu Cabir e şöyle demiştir: Allah ın babanı dirilttiğini ve onunla yüz yüze konuştuğunu biliyor muydun?*

Üçüncüsü: Hadiste geçen *babanı diriltmiştir* ifadesi benim için problemlili gözükmüyordu. Şöyle ki, ayetin ifadesi ile 'şehidler diridirler' ve bu ayet ilk indiğinde, -aralarında Abdullah b. Haram ında bulunduğu- Uhud şehidler hakkında nazil olmuştur. Aslen diri olduğu halde tekrar diriltilmesinin açıklaması nedir?

Molla Ali El-Kari nin aynı problemi zikredip ardında cevabını verdiğiine rastladım. Şöyle diyor: Bu hadisle Allahu teala nın **Bilakis onlar rableri katında diridirler** ayetini nasıl bağdaştırabiliriz; zira onlar diridirler ve diri olan tekrar nasıl diriltilebilir? Muzhir şöyle der: Allahu teala bu ruhları yeşil kuşların karınlarında kılarak, bu ruhlarla o kuşları diriltmiştir ve böylece diriltme doğru olmuştur. Veya diriltme ile ruhunun gücünün artması kast edilmiştir ki böylece bu güç ile hakkı müşahade etmiştir. Ali El-Kari nin zikrettikleri muhtemel olan yorumlardandır. Allahu teala en doğrusunu bilir.

Ben derim ki: *Babanı diriltti* buyruğu, aynı ayette zikrolunan şehidler hayatı olabilir. Yani diğerlerini dirilttiği gibi onu da şehadetle diriltmiştir. Sonra onunla yüz yüze konuşmasıyla ona özel bir ayrıcalıkta bulunmuştur. Hadisin sonunda Ali-İmran suresindeki ayetin zikri de bunu işaret etmektedir. Bu durumda hadisin sunumu, peygamberimiz tarafından aralarında Abdullah b. Haram ında bulunduğu- şehidler diri olduklarının haberidir. Cabir ın babasının diri olmasının özel olarak zikredilmesinin nedeni, Allah ın onun için belirlediği ayrıcalıktan ötürüdür. Allahu teala en doğrusunu bilir.

Bu hadis ile ilgili olarak bir âlim bana şunları yazmıştı: *Nebi* (sallallahu aleyhi ve sellem) bununla Cabir ın (radiyallahu anh) teselli olmasını ve babasının ayette geçen şehidlerle birlikte olduğunu, onlardan ayrı olmadığını bildirerek sıkıntısını sevinçle değiştirmek istemiş olma ihtimali de vardı. Gerçek ilim Allah katındadır.

Dördüncüsü: Hâkim Et-Tirmizi şöyle der: Diriltmeyi temenni etmiştir çünkü öldürüldüğünde canını vermenin tadını hissetmiştir. Canını, hatalarla ve günahlarla kirlenmiş bir şekilde sunmuştu; ikinci kere bunu temiz olarak sunmayı istemektedir.

Bu açıklama, şehidin, şehadetin faziletiyle ilgili gördüklerinden ötürü dünyaya geri döndürülüp on defa daha öldürülmeyi temenni etmesiyle örtüstürülebilir.

¹⁷ Muslim.

DAHA DÜŞTÜĞÜ YERDEN KALKMADAN HURİLERİN ÇABUCAK ŞEHİDİN YANINA İNMELERİ BABI

On beşinci hadis: Enes den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: *Bir gün Nebi ye (sallallahu alehi ve sellem) siyah bir adam geldi ve şöyle dedi: Ey Allah ın resulü, ben siyah bir adamım, kötü kokulu, çirkin yüzü ve malı olmayan birisiyim. Eğer öldürülene dek bunlara karşı savaşırsam nerede olurum?*

Nebi: Cennette buyurdu. Bunun üzerine adamda öldürülene dek savaştı. (Savaştan sonra) Nebi adamın yanına geldi ve şöyle buyurdu: Allah yüzünü akartmış, kokunu güzelleştirmiş ve malını çoğaltmış.

Bu adam veya bir başkası içinde şöyle buyurmuştur: *Onun hurilerden olan eşinin, yünden cübbesini çıkarıp onunla cübbesi arasına girdiğini gördüm.*

Hâkim rivayet etmiş ve hadisin Muslim in şartı üzerine sahih olduğunu ancak Buhari ve Muslim in tahrir etmediklerini söylemiştir. Zehebi şöyle der: Muslim in şartı üzeredir. Yine Tarihu l-İslam adlı eserinde sahih olduğunu söylemiştir. Beyhaki Delailu n-nubuvve de rivayet etmiştir. Şeyh Elbani Sahih Et-Terğib vet-Terhib de sahih olduğunu söylemiştir.

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: Sahabenin, yürümüş oldukları savaş yolunun sonunun cennet olacağına tam bir güvence duyma ihtiyaçları: *Eğer öldürülene dek bunlara karşı savaşırsam nerede olurum?* bunda, mücahidin savaş işinde tam bir açıklık üzere olması gerektiği anlamı bulunmaktadır.

İkincisi: Adamın kendisi hakkında bahsettiği nitelikleri ve sonrasında elde ettiği şeref ve kurtuluşa peygamberimizin şu buyruğunun manası bulunmaktadır: *Kuşkusuz Allah, sizin şeklinize ve mallarınıza bakmaz. Lakin sizin kalplerinize ve amellerinize bakar.*¹⁸

Üçüncüsü: Allah yolunda şehadetin fazileti ve cennete girme sebebi oluşu, cihadında bunun kapısı oluşu.

Dördüncüsü: Buradaki hatta (حتى أقتل) kelimesi sebep anlamına gelebilir, yani 'öldürülmek için' anlamında yada sonuç manasına da gelebilir ki bu durumda 'öldürülene dek onlarla savaş sürdürüp sebat edeyim' manasında olur. Birinci anlama

¹⁸ Muslim rivayet etmiştir.

göre, şehadetin talep ve kast edilerek savaşılmasının caizliği anlaşılmaktadır. İkinci anlam ise, hem buna hem de cihadda sebat, sabır ve sürekliliğe delalet eder.

Beşincisi: Müslümanlar hakkında hüsnü zannın galip oluşu. Şöyle ki, Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem), adamın kendisi hakkında malı bulunmaması gibi- zikrettiği vasıfları, halinden sıkılarak ve sorunlarından bunalarak ölümü talep etmesine yormamış bilakis bunları niyetindeki doğruluğa ve talebindeki sıdka yormuştur.

Altıncısı: Düştüğü yerden taşınmadan önce hurilerin şehid kocalarının yanlarına çabucak gelmeleri.

Farklı konular

Birincisi: Hadisi Suṭuti Şerhu s-Sudur adlı eserinde Şehidin faziletleri başlığı altında vermiştir. Munziri Et-Terğib ve t-terhib de Şehadete teşvik ve şehidlerin faziletleri başlığı altında vermiştir.

Faide: Hadiste mezkûr olan adamın adı Cual dır. İbn Esir şöyle der: Bunu, Ebu Musa Ali b. Muneddih tahrir etmiştir ve Bu, o öne çıkan mıdır değil midir bilmiyorum demıştır. Mücahid den, Onunda İbn Ömer den isnadıyla şöyle rivayet etmiştir: Adam Resulullah a geldi ve şöyle dedi: Ey Allah ın resulü, ne dersin, eğer senin önünde öldürülene dek savaşırsam yüce rabbim beni cennetine koyar mı, beni hakir görmez mi? Resulullah: Evet (koyar). buyurdu. Adam: Peki bu nasıl olur, ben kötü kokulu, siyah renkli ve aşireti arasında değeri olmayan birisiyim? Adam yoluna devam etti, savaştı ve öldürüldü. Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) onun yanına uğrayınca şunları söyledi: Şimdi Allah senin kokunu güzelleştirmiş ey Cual ve yüzünü beyazlatmış.

Bir anı: Biz hapisteyken âbid mahkûm kardeşlerimizden birisi bana bir anısını anlattı. Bunu kendi kulaklarımla duydum ve kalbimde onu ezberledi. Çok soğuk bir günde Kabil de Amerikalılar onu alıp betondan dar bir odaya atmışlar. Sonra bir anda üzerine soğuk sular döküp ayaklarıyla onu tekmelemeye başlamışlar. Eşkiyalardan birisi onu ölümün kokusunu hissedene dek boğmuş. Baygınlaşmış. Tam bu esnada son derece güzel iki kadın görmüş, gökyüzünden hızla ona doğru iniyorlarmış. Askerlerden birisi ona bir darbe daha vurmuş ve o ara uyanmış ve görüntü de kesilmiş. Bir de baksın ki hala onu boğan yabani eşeklerin arasında! Allah tan onu ve diğer Müslüman esirleri kurtarmasını diliyoruz.

Beḫhaki Şuabu l-İman adlı kitabında senediyle Kasım b. Osman El-Cevî den rivayetle şöyle demıştır: Kâbe nin etrafında tavaf ederken bir adam gördüm. Ona yaklaştığımda onun Allah ım muhtaçların ihtiyacını gördün, benim ihtiyacım ise hala görülmedi sözünden başka bir şey tekrarlamadığını gördüm. Ona şöyle dedim: Ne oldu sana, bu sözlerden başkasını söylemiyorsun? şöyle dedi:

Sana anlatacağım. Bizler farklı beldelerden yedi arkadaşlık. Rumlara karşı savaştık ve hepimiz esir olduk. Boynumuzun vurulması için bizi ayrı bir yere götürdüler. O ara gökyüzüne baktığımda semada açık yedi kapı olduğunu ve önlerinde yedi huri bulunduğunu gördüm. Her bir kapıda bir cariye bulunuyordu. Bizden birimiz öne geçirildi ve boynu vuruldu. Elinde mendil bulunan bir cariyenin yer yüzüne indiğini gördüm. Bu şekilde altımızın da boynu vuruldu ve geriye ben kaldım, geride bir kapı ve bir cariye duruyordu. Boynumun vurulması için bende öne çıkarıldığımda, bazıları beni talep etti ve bende serbest bırakıldım. O cariyenin şöyle dediğini duydum: Neler kaçırdın ey mahrum! ve kapıyı kapattı. Ve ben ey kardeşim, kaçırdığıma hayıflanıyorum.

Kasım b. Osman şöyle der: Onun, onlar arasında en faziletli olanı olduğunu düşünüyorum. Çünkü o, diğerlerinin görmediğini görmüş ve şevk ile amel üzerine bırakılmıştır.

ŞEHİDİN ÖLDÜRÜLMESİNİN HEMEN AKABİNDE CENNETE GİRMESİ, ORADA YİYİP İÇMESİ VE DOLAŞMASIYLA İLGİLİ BAB

On altıncı hadis: Mesruk tan rivayet olunduğuna göre şöyle der: Abdullah a şu ayet hakkında sorduk: **Allah yolunda öldürülenleri sakın 'ölüler' saymayın. Hayır, onlar, Rableri katında diridirler, rızıklanmaktadırlar.** şöyle dedi: Bu ayeti bizde sorduk ve şöyle buyurmuştu:

Onların ruhları yeşil kuşların karınlarındadır. Orada arşa asılı kandiller bulunmaktadır. Cennette istediği yerlerde gezerler, sonra da o kandillere geri dönerler. Rableri onlara baktı ve şöyle dedi: Bir şey istiyor musunuz? onlarda dediler ki: Cennette istediğimiz yerde gezebildiğimiz halde başka ne isteyebiliriz ki! bunu onlara üç kere yaptıktan sonra, istenmekten bırakılmayacaklarını görünce şöyle dediler: Ey rabbimiz, ruhlarımızın cesetlerimize tekrar döndürülmesini ve senin yolunda bir kere daha öldürülmeyi istiyoruz. Bir ihtiyaçları olmadığı gözükünce bırakıldılar.

Muslim ve Tirmizi rivayet etmiştir, hasen sahih olduğunu söylemiştir. İbn Mace, Taberani ve diğerleri rivayet etmiştir.

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Öldürölmelerinden sonra şehidlerin hayatlarının sabit oluşu ve bunun içinde rızık, sevinç, gezme ve konuşmanın olduğu hakiki bir hayattır.

İkincisi: Allahu teala yolunda şehadetin fazileti.

Üçüncüsü: Bu fazilet, savaşları ve öldürölmeleri Allah yolunda olan yani Allah ın kelimesinin yücelmesi için olan muhlisler içindir. Ayet, ihlasın büyüklüğüne ve önemine delalet etmektedir.

Dördüncüsü: Berzah âleminde bazı şehitlerin derecelerinin yüceliğı. Şöyle ki onların ruhlarının sığınağı, arşa asılı kandillerdir. Allah ın tan fazlı ile bunu istiyoruz.

Beşincisi: Allah ın şehidlere ikramı, onları muhatap alması ve sorusunda ve tekrarında onları teşvik edişı.

Altıncısı: Şehidler son derece nimet ve rahatlık içerisindeyler. Şöyle derler: Başka ne isteyebiliriz ki?

Yedincisi: Allahu teala yolunda şehadetin lezzeti ve kerameti vardır; şehid bu öldürölmenin tekrar tekrar olmasını temenni eder.

Farklı konular

İmamların hadise koydukları bazı başlıklar: Hadis Sahih Muslim de şu başlık altında gelmiştir: Şehidler ruhları cennettedir ve onlar diridirler ve rableri katında rızıklanmaktadır. Tirmizi hadise şu başlığı koymuştur: Şehidin sevabı hakkında gelenler babı

İkincisi: İmam Nevevi (rahimehullah) Bir şey istiyor musunuz? buyruğıyla ilgili olarak şunları söyler: Bu onların ikramındaki ve nimetlendirilmelerindeki mübalağadır. Çünkü Allahu teala onlara hiçbir beşerin aklına gelmeyecek şeyler vermiş ve sonra da onları daha fazla istemeye teşvik etmiştir. Allah ın onlara verdiklerinden daha fazlasını isteyecek bir şey bulamayınca ve bu istekten de bir çıkış olmadığını görünce, Allah ın, cihad etmek ve canlarını Allahu teala yolunda cömertçe vermek ve Allah yolunda öldürölmenin lezzetini aramak için ruhlarının geri döndürölmesini istemişlerdir. Allah en doğrusunu bilir.

İbn Kayyim (rahimehullah) şöyle der: Allah için bir şeyi terk eden kimseyi, ya Allahu teâlâ ın kendisi muhafaza eder ya da ondan daha yücesi ile değiştirir. Bu nedenle, şehidler Allah için canlarından çıkınca Allah onları katında rızıklanan dirilerden kılmıştır. Onun için cömertçe verdikleri bedenleri yerine, yeşil kuşların bedenlerini vermiş ve ruhlarını onların içinde cennette diledikleri yerlerde gezmeye ve sonrasında arşa asılı olan kandillere sığınmaya bırakmıştır. Onun için meskenlerini terk edince, onların yerine adın cennetlerinde daha güzel meskenler vermiştir. Bu, apaçık bir kurtuluştur.

Dördüncüsü: Yine şöyle der: İbn Mesud ın (radiyallahu anh) işarette bulunduğu, bu ayetin sorulduğu kişi Resulullah ın tır. İsmi zikredilmemesinin nedeni, bilindiğinden ve düşüncenin ondan başkasına gitmeyeceğindendir. İbn Mesud a şöyle demek zor gelirdi:

Resulullah şöyle dedi. Onu andığında ürperir ve rengi değişirdi. Hadis lafızlarını çoğunlukla ona dayandırmadan söylerdi. Bir şeyi ona dayandırdığında ise çok dikkatli davranırdı. Şöyle derdi: Veya buna benzer bir şey ya da buna yakın veya bunun gibi ifadeler kullanırdı. Allah daha doğrusunu bilir sanki bu hadiste de âdeti üzere davranmış ve hadisi lafzı ile eda edememekten korkmuş ve bu nedenle Resulullah ı zikretmemiştir. Sahabeler, Kuran ın anlamlarını Resulullah a sorarlardı. (Tehzibu Sunen Ebu Davud)

On yedinci hadis: İbn Abbas tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: *Kardeşleriniz Uhud da isabet alınca, Allah onların ruhlarını yeşil kuşların karınlarına koymuştur. Cennet nehirlerine gelir, meyvelerinden yer ve arşın gölgesinde altından asılı kandillere sığınır. Bu kadar güzel yeme, içme ve kalma yerlerini görünce şöyle dediler: Cihaddan geri durmamaları ve savaş esnasında çekilmemeleri için kim kardeşlerimize bizim diri olduğumuzu ve cennette rızıklandırıldığımızı haber edecek? bunun üzerine Allah subhanehu Sizin yerinize ben haber edeceğim buyurdu ve şu ayetini indirdi: Allah yolunda öldürülenlerin ölümler olduklarını zannetmeyin. Bilakis onlar diridirler*

İmam Ahmed, Ebu Davud ve Hâkim rivayet etmiştir. Hâkim, hadisin Muslim in şartına göre sahih olduğunu ancak tahric etmediğini söylemiştir ve Zehebi de buna muvafakat etmiştir. Yine Beyhaki ve Diya el-Makdisi benzer lafızlarla rivayet etmiştir.

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Şehidlerin hayatlarının sabit oluşu, yedikleri, içtikleri, konuştukları ve kendileri ile konuşulduğu.

İkincisi: Arşın gölgesinde asılı olan kandiller altındandır.

Üçüncüsü: Cennetin nehirleri, meyveleri ve gölgelerinden faydalanmaları. Molla Ali el-Kari şöyle der: Sudan, sütten, baldan ve temiz şaraplardan olan cennet nehirlerine gelirler.

Dördüncüsü: Cihad ibadetinin yüceliği, o yolda yürüyenlerin kurtuluşu, ondan geri duran, yüz çeviren ve onu kaçıranın aldanmış olması.

Beşincisi: Sahabe şehidlerinin, hayrı kardeşlerine ulaştırmada hırslı olmaları; öyle ki onların yerine Allahu teala haber vermiş ve risalelerini ulaştırmıştır.

Altıncısı: Kişinin şehadetin akıbetine yakinen inanması, onu cihad ibadetine daha da bağlayacak ve cihadın şiddetini ona hafifletecektir. Onlar şöyle diyorlar: Keşke kardeşlerimiz Allah ın neler yaptıklarını bilselerdi!

Yedincisi: Uhud şehidlerinin faziletleri ve derecelerinin yüceliği.

Farklı konular

Birincisi: Ebu Davud hadise şu başlığı koymuştur: Şehadetin fazileti babı Beyhaki ise Allah azze ve celle yolunda şehadetin fazileti babı altında getirmiştir.

İkincisi: İbn Kayyim şöyle der: Şehidler bedenlerini O nun için -düşmanları onları parçalayacak şekilde- cömertçe verince, bedenleri yerine yeşil kuşlar verip ruhlarını oraya yerleştirerek cennet bahçelerine gelmeleri ve kıyamet gününe kadar oranın meyvelerinden yemelerini onlara bahşederek teşekkürde bulunmuştur. Kıyamette ise ruhlarını, en güzel ve en ihtişamlı şekilde bedenlerine geri iade edecektir.

On sekizinci hadis: Cabir b. Abdullah tan rivayet olunduğuna göre şöyle der: *Uhud günü bir adam Nebi ye şöyle dedi: Ne dersin, eğer öldürülürsem ben neredeyim? Resulullah: Cennettesin buyurdu. Bunun üzerine adam elindeki hurmalarını attı ve sonra öldürülene dek savaştı.*

İmam Ahmed, Buhari, Muslim, Nesai ve Beyhaki rivayet etmiştir.

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Sahabelerin, cihadlarındaki akıbetlerinin selamet olduğuna güvenmeleri ve bunun cennetin kesin yolu olduğuna inanmaları.

İkincisi: Sahabelerin şehadete nail olmağa son derece istekli olmaları. İbn Hacer şöyle der: Hadiste, sahabelerin İslam ı destekleme isteği ve Allah ın rızasını umarak şehadete istekli oldukları anlamı bulunmaktadır.

Üçüncüsü: Hadiste, şehid için cennetin sabit oluşu ve sadece öldürülmesiyle orada olacağı ifade edilmektedir.

Dördüncüsü: Sahabe gözünde dünya hayatının hakirliği ve değersizliği.

Beşincisi: Sahabelerin, Nebinin (sallallahu aleyhi ve sellem) haberlerine ve şehadetten sonraki hallerine yakınlarındaki sağlamlıkları.

Altıncısı: Mücahidin, güzel akıbetle olan yakinine göre, cihadın zorlukları kolaylaşır tehlikeleri hafifler.

Farklı konular

Birincisi: Hadis Sahih Muslim de şu başlık altında verilmiştir: Şehid için cennetin sabit oluşu babı Nesai de ise: Allah azze ve celle yolunda öldürülenin sevabı Beyhaki de ise: Galip olan öldürüleceği olsa da bir topluluk içine atılmanın caizliği delili ile bir yada birkaç adamın düşman beldelerine gazvede bulunması.

İkincisi: İbn Allan şöyle der: O hurmalardan yiyordu ve cihada olan aceleciliğinden yemek için mutmain olmadı. Sonra hayra olan aceleciliğinden ve Allah ın rızasına bir an önce kavuşmak isteğinden, bu hurma tanelerini yiyecek bir süre kadar sabretmeye razı olmadı.

Molla Ali Kari şöyle der: Elindeki hurmaları attı Yani şehadete ve cennete girmenin saadetine koşarak bunu yaptı.

ALLAH YOLUNDA ÖLDÜRÜLEN, HESAPSIZ VE AZAPSIZ CENNETE İLK GİREN ZÜMRE İLE CENNETE GİRECEKTİR.

On dokuzuncu hadis: Abdullah b. Amr b. El-Âs dan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: Resulullah ın (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dediğini duydum: *Cennete ilk girecek zümre, fakir muhacirlerdir. Kötülüklerden onlarla korunulur. Emrolunduklarında, işitip itaat ederler. Eğer onlardan birisinin sultana bir haceti arz olunacak olsa, göğsünde olduğu halde ölene kadar o ihtiyacı giderilmez. Kıyamet günü Allah cenneti çağıracaktır. Cennette tüm süs ve güzelliği ile gelecektir. Allahu teala şöyle diyecektir: Allah yolunda savaşan, benim yolumda öldürülen, benim yolumda eziyet gören ve benim yolumda cihad eden kullarım neredeler? Cennete girin. Onlar, hesapsız ve azapsız bir*

şekilde cennete girerler. Bunun üzerine melekler gelirler ve şöyle derler: Rabbimiz biz seni gece gündüz tesbih etmekteyiz, bizler seni, senin bize tercih ettiklerinden daha fazla takdis etmekteyiz? Yüce Allah şöyle buyurur: Bunlar, benim yolunda savaşan ve benim yolunda eziyet görenlerdir. Melekler her kapıdan onların yanlarına girerler sabrettiğini için sizlere selam olsun, akıbet darı ne kadarda güzeldir.

Hâkim rivayet etmiştir, hadisın isnadının sahih olduğunu, Buhari ve Muslim in tahrir etmediklerini söylemiş Zehebi de buna muvafakat etmiştir. Yine İmam Ahmed, Taberi, Beyhaki ve diğerleri rivayet etmiştir.

Yirminci hadis: Hasna bint Muaviye den (radiyallahu anha) rivayet olunduğuna göre şöyle der: Amcamın aktardığına göre şöyle dedi: *Nebi ye 'cennette kimler vardır? diye sordum. Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: Peygamberler cennettedir, şehidler cennettedir, yeni doğan çocuklar cennettedir, diri diri gömülen çocuklar cennettedir.*

İmam Ahmed, Ebu Davud, İbn Ebi Şeybe, Ebu Nuaym el-İsbahani 'Marifetu s-Sahabe adlı kitabında, İbn Abdulber ve İbn Hacer rivayet etmiş ve İbn Hacer isnadının hasen olduğunu söylemiştir. Elbani ise sahih olduğunu söylemiştir. Yine hadisi Bezzar İbn Abbas tan, Taberani Kebir inde İsved b. Seri den rivayet etmiştir.

MAHLÛKATIN EN ŞEREFLİSİNİN, ŞEREFİNDEN ÖTÜRÜ ALLAH YOLUNDA DEFALARCA ÖLDÜRÜLMİYİ TEMENNİ ETMESİ

Yirmi birinci hadis: Ebu Hureyre den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: *Nefsim elinde bulunan Allah a yemin olsun ki, Allah yolunda öldürülmeyi sonra diriltilmeyi, sonra tekrar öldürülmeyi sonra tekrar diriltilmeyi ve sonra tekrar öldürülmeyi sonra diriltilmeyi ve sonra tekrar öldürülmeyi isterdim.*

(Muttefakun aleyh)

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: Allah yolunda şehadetin fazileti; öyle ki, mahlûkatın en şerefli buna defalarca nail olmayı temenni etmiştir. Ebu l-Yed El-Baci şöyle der: Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bunu, şehadetin derecesini bildirmek, ümmetini buna teşvik etmek ve şehadetteki konumu onlara bildirmek için temenni etmiştir.

İkincisi: Peygamberimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) bu temennisini yemin ile pekiştirmesi, şehadetin değerini bildirmek, onu talep etmeye ve bunda istekli olmaya teşvik içindir.

Üçüncüsü: Kişinin, gerçekleşmeyeceğini bildiği bir şeyi temenni etmesinin caiz oluşu. İbn Abdi l-Ber şöyle der: Hadiste olması mümkün olan ve olmayan şeyler için Allah ın rahmetinden hayır ve faziletin temenni edilmesinin mubahlığı ifade edilmektedir.

Dördüncüsü: Müslümanın hayırlara istekli olması, çok zor da olsa buna niyet bağlamasının önemi. Kişi amelleri ile ulaşamadığına niyeti ile ulaşır ve bunun sevabını elde eder. Zerkani şöyle der: 'Şöyle bir hayrın gerçekleşmesini isterim. Bunun olmayacağını bilse de onu temenni etmiştir. Çünkü hayrı sevmenin ve onda istekli olmanın izharı bulunmaktadır. Ğcir, niyetin derecesine göredir.

Farklı konular

Birincisi: Buhari hadise şu başlığı koymuştur: Şehadeti temenni etme babı yine Temenni ve şehadeti kim temenni etmiştir babı altında getirmiştir. Nesai Allah u teala yolunda öldürölmenin temenni edilmesi babı başlığı altında, Beyhaki ise Şehadeti temenni etme ve isteme başlığı altında getirmiştir.

İkincisi: İbn Abdilber hadisle ilgili olarak şunları söyler: Bu hadisin içeriğinde, onun için çıkmış olduğı şeyde, cihadın fazileti, Allah yolunda öldürölmenin fazileti ve şehadetin fazileti bulunmaktadır. Bildiğimiz üzere, bunu hiçbir kitap kapsayamaz. Öyleyse bu nasıl tek bir bapta toplanabilir? Doğruya ulaştıran Allah tır.¹⁹

Üçüncüsü: İbn Battal şöyle der: Hadisteki fıkhıtan birisi de: Resulullah ın (sallallahu aleyhi ve sellem), verilmeyeceğini bildiğı halde hayır amellerini temenni etmesi ve şükredenlerin en üst derecesine ulaşma isteğı; rabbinin rızası, dininin kelimesinin yücelmesi, rabbinin sevabından daha fazlasını istemesi ve ümmetine bu konuda örnek olmak için yapmıştır. Kişi bazen niyetine göre sevaplandırılır.

Dördüncüsü: Yine şöyle der: Hadiste, şehadetin diğer amellerden üstünlüğü belirtilmektedir. Zira Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) başka bir şeyi değil sadece bunu temenni etmiştir. Bu, derecesinin yüceliğı ve ehlinin şerefinden ötürüdür. Çünkü şehidler diridirler ve rableri katında rızılanmaktadırlar. Allah en doğrusunu bilir bu, Allah ın rızasını elde etmek, dinini yüceltmek ve ona karşı sınırlar koyp düşmanlık edenlere karşı savaşta canını vermesinden ötürüdür. Allah onları fani olan dünya hayatlarını yitirmeleri karşılığında baki olan dardaki hayatla mükâfatlandırmıştır.

Beşincisi: Sahih Buhari ve diğerlerinde bazı rivayetlerde şöyle gelmiştir: Allah yolunda savaşmayı ve isterdim Ebu Zur a Ahmed b. Abdurrahim Velıyüddin El-İraki bununla ilgili olarak şunları söyler: Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem), Allah yolunda öldürölmeı ancak savaştan sonra temenni etmiştir. Böylece hem ameli hem de dinin ikamesini bir arada gerçekleştirmiş olacaktır. Aynı zamanda bu Allah u teâlâ nın şu buyruğuna da uygun düşmektedir: **Allah yolunda savaşırılar, öldürölürler ve öldürölürler.**²⁰

Ben derim ki: Bu, üzerinde düşünölmesi gereken ince bir uyarı ve harika bir nüktedir. Kulun, şehadete hırslı olması, onun talebinde çalışması, onun yerini araması, onu elde etmeyi ve ona ulaşmayı gözlemekle birlikte; salih amellerde çalışması, bunları çokça araması ve üzerinde sebat etmesi gerekir. Özellikle savaş, gereklilikleri ve eğitim, hazırlık vb. onu tamamlayan şeylerle daha fazla meşgul olması gerekir. Böylece itaat ve hayır amellerini artırma, niyeti ve kastı ile yüce rabbin eşiğine yükselmeyi bir arada yürütmüş olacaktır. Yine elde ettiğı tecrübe, deneyim ve uygulamaları daha iyi bir seviyeye ulaşacaktır. Şehadete olan isteğı, ona çok özlem duyması ve onun talebinde aceleci olması, himmetinin azalmasına ve gevşemesine neden olmamalıdır.

¹⁹ Et-Temhid: 18/340

²⁰ Tarhu t-Tesrib: 7/479

Ne zaman faydalanacağı ve faydalı olacağı bir işe çağrılrsa, şehadete yakın olduğu gerekçesi ile ağır davranıldığında, öğrendiklerinin, elde ettiklerinin ve onun için zaman harcadığı şeylerin ne yararı olacaktır? Kuşkusuz böyle bir tutum, anlayıştaki kusurdan ve düşüncedeki donukluktandır. Çünkü -şehadetten bir an önce bile olsa- yapılan tüm salih amellerin karşılığı görülecektir. Nereden bilinebilir, belki yapılan bu amel Firdevsi âlâya girmenin sebebi olabilir! Şehadetin talebinde çalışılması ve onu elde etmek için acele edilmesiyle, hangi türünden olursa olsun salih amellerin sürdürülmesi arasında bir çelişki yoktur. Şehadeti istemede acele edilmesi, amellerden soğutmamalıdır. Salih amellerde çabalanması, şehadetin elde edilmesinin talebine engel olmamalıdır. Bilakis en kemal derece, amel ve niyet bakımından en razı olunan halde iken -Allah ona lütufta bulunana kadar- hem onu hemde diğerini bir arada bulundurmamalıdır. İmam İbnu l-Arabi el-Maliki nin şu sözleri ne kadar da güzeldir: Kulun düşmanla birlikte öldürülmeği isteyerek veya ölümüne teslim olarak şehadeti talep etmesi doğru değildir. Ancak Allah ın kelimesinin en yüce olması için savaşmalıdır. Bunda tedbirini alır ve kalbinden ihlas ile Allah tan şehadeti ister. Allah ta ona önce geçen ilmi ile onu verir.²¹

Yirmi üçüncü hadis: Cabir b. Abdullah tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle dediğini duyardım: Uhud ashabi anıldığında Resulullah ın (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle dediğini duydum: *Allah a yemin olsun ki, bende ashabımla birlikte o dağın eteklerinde bırakılmayı isterdim.*

Ahmed ve Hâkim rivayet etmiş, Muslim in şartı üzere olduğunu ancak tahrir etmediklerini söylemiş, Zehebi de buna muvafakat etmiştir. Beyhaki Delailu n-Nubuvve de rivayet etmiştir. Ravilerden biri olan Asım şöyle der: Ancak Allah a yemin olsun, onlarla birlikte orada kalması beni sevindirmezdi. Arnavuti hadisin hasen olduğunu söylemiştir.

Hadisle ilgili bazı faideler:

Birincisi: Uhud şehidlerinin fazileti. Allah onlardan razı olsun.

İkincisi: Peygamberimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) onlara olan sevgisinin şiddeti.

Üçüncüsü: Ravinin şöyle dediğini duyardım sözünden peygamberimizin bu sözünün birkaç kez tekrarlandığı anlaşılmaktadır.

Dördüncüsü: Makamın yüceliği ve konunun büyüklüğünü bildirme amacıyla geçip giden şeylerin temenni edilmesinin caiz oluşur. Ebu Ubeyd şöyle der: Hadiste geçen (غودرت) kelimesinin anlamı: Keşke bende onlar gibi şehid olarak orada bırakılsaydım demektir.

GÖRDÜĞÜ İZZETEN ÖTÜRÜ ŞEHİDİN TEKRAR TEKRAR DÜNYAYA GERİ DÖNMİYİ TEMENNİ ETMESİ

²¹ Ahkamı l-Kuran: 3/220

Yirmi üçüncü hadis: Enes b. Malik ten (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buğurur: *Cennete giren hiç kimse, -yerüzü dolusu kadar varlığı olsa bile- dünyaya geri dönmeği istemez. Ancak şehid hariç; şehid, gördüğü izzetten ötürü dünyaya geri döndürölmeği ve on kere daha öldürölmeği temenni eder.*

Ahmed, Buhari, Muslim rivayet etmiştir. Muslim rivayetinde Şehadetin faziletinden ötürü ifadesi geçmektedir.

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: Allahu teala yolunda şehadetin fazileti.

İkincisi: Daha çok kereler öldürölmeği talep ederek dünyaya geri dönmeği isteme şehidlerin özelliklerindendir. Bunda ona hiç kimse ortak olamaz.

Üçüncüsü: Allah yolunda şehadetin cennete ulaşmak için garanti bir yol oluşu.

Dördüncüsü: Şehadeti talep etmeye, bunda hırslı olmağa ve onu yerinde aramağa teşvik edilmesi. Bu faziletin dünyada geride kalan iman ehline zikrolunmasının nedeni, bunun kadrini bilmeleri ve bunu elde etmek için yarışmaları içindir. İbn Battal şöyle der:

Bu hadis, şehadetin fazileti, ona teşvik edilmesi ve sevk edilmesiyle ilgili en büyük hadistir.

Nevevi (rahimehullah) şöyle der: Bu, şehadetin faziletinin büyüklüğüyle ilgili en açık delillerdendir.

Beşincisi: Allah yolunda öldürölmenin, ölüm acılarının ve ölüm sekeratının hafifliği. Aksi halde şehadette ölümün sekeratları ve şiddetiyle bir olmuş olsaydı, bunları tekrar tatmak ve o korkular tekrar yaşamak istenmezdi.

Altıncısı: Kitap ve sünnette zikrolunanlarla birlikte şehadette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir beşerin kalbine gelmeyen fazilet ve kerametler bulunmaktadır. Onun durumu, aklın tasavvur edebileceğinin çok üstündedir. Akıllarında olmayan bu şerefi görünce öldürölmenin tekrarı ile bunun daha fazla olmasını temenni etmişlerdir.

Yedincisi: Onların dünyaya geri dönmeği temenni etmeleri, ne bir sevgiliyi ziyaret, ne bir yakını görme, ne mülk talebi, ne itibar elde etme nede mal biriktirme için değildir. Ancak sadece bir kere daha hatta kerelerce öldürölmek içindir. Görmüş oldukları bu izzet tüm bunları unutturmuş ve tüm amaçlarını şehadeti talep etmeye yönlendirmiştir. Ve bunu görmelerinden sonra onların katında hiçbir şey buna denk gelememiş olmuştur. Molla Ali El-Kari şöyle der: Hadiste, şehidin, şehadetin haricinde dünya lezzetlerinden hiçbir şeyi temenni etmediği ima edilmektedir. Şehadet ise dünya nimetlerinden değildir.

Farklı konular

Birincisi: Buhari bu hadise Mücahidin dünyaya tekrar dönmeği temenni etmesi babı şeklinde başlık atmıştır. Bu başlıktan anlaşılan, bu faziletin yalnızca şehide has olmadığı, ister ölsün ister öldürölsün her mücahidi kapsadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte hadisin ifadesi bunun şehid için olduğunu belirtmektedir. Şehid kelimesinin belirtilmesinin yanında dünyaya geri dönölmesinin temenni edilmesi sırasında öldürölme şeklinin de belirtilmesi bunu daha da pekiştirmektedir. Buhari nin bu başlığını Aynı nin şu açıklamasına yorabiliriz: Yani Allah yolunda cihad edip sonra öldürölün mücahidin dünyaya geri dönmeği temenni etmesi. Buhari nin kast etmiş olabileceği mana ile ilgili başka bir açıklama daha bulunmaktadır. Bu, ister öldürölsün isterse de

bazı hadislerde geldiği üzere, herhangi bir ölüm şekliyle ölsün mücahidin şehid olacağıdır. Bu durumda dünyadan mücahid olarak ayrıldığı sürece bu büyük fazilet onun için sabit olacaktır. Veya hadiste geçen öldürülürse kelimesi, meşhur olan genellik üzere yorumlanır. Zira şehid kelimesi, -yalnızca onlarla sınırlı olmasa bile- genellikle Allah yolunda öldürülenleri kapsar. Allahu Teâlâ en doğrusunu bilir.

İmam Buhari hadisi başka lafızlarla Huriler ve nitelikleri başlığı altında vermiştir. İbn Hacer şöyle der: Muhelleb şöyle der: Enes hadisini burada getirmesinin nedeni, şehidin bir kere daha Allah yolunda öldürülmek için dünyaya geri dönmeyi temenni etmesinin nedenini açıklamak içindir. Çünkü şehid şehadeti ile kendisinin çok üstünde bir izzetle karşılaşmaktadır. Onlardan her birisine öyle huriler verilmektedir ki, eğer dünyaya inecek olsa onun hepsini aydınlatır.²²

İkincisi: Hadis Sahih Muslim de Allahu teala yolunda şehadetin fazileti başlığı altında verilmiştir. Ebu Avane Allah azze ve celle yolunda öldürülen şehidin sevabının beyanı başlığı altında getirmiştir. Beyhaki ise Allah azze ve celle yolunda şehadetin fazileti altında getirmiştir. İbn Hibban hadisi mezkûr lafızların dışında şu şekilde de rivayet etmiştir: Şehidin dışında cennete girip de dünyaya geri dönmeyi kimse istemez. Şehid, tekrar öldürülmek için dünyaya geri dönmeyi ister.

On kere öldürülmenin temenni edilmesi rivayeti şu başlık altında getirilmiştir: Şehidin dünyaya geri dönmeyi zikrolunan adetçe temenni etmesi ve mezkur olan bu adetten daha fazla da temenni edebileceğinin beyanı Sabit olan, Allahu teala yolunda öldürülmek için şehidin dünyaya geri dönmeyi temenni etmesidir. Kaç kere temenni etmesine gelince, bununla ilgili olarak, bunun şehidin cennetteki mertebesine ve gördüğü izzete göre olacağı söylenebilir. Derecesi ne kadar yüksek olur ve Allah ın ona verdiği izzet ne kadar çoğalırsa, temenni edeceği öldürülmesi sayısı da o kadar çok olacaktır. Bunda şehadetin en yüksek derecelerine nail olmak için çaba sarf edilmesine teşvik bulunmaktadır. Yada bu kerelerin zikrolunması, belirli bir sayıyı belirtmek için değil çokluk içindir. Molla Ali El-Kari nin dediği gibi Zahirden anlaşılan bunun çokluk için olduğudur. Allahu teâlâ en doğrusunu bilir.

Üçüncüsü: İbn Battal şöyle der: Allah en doğrusunu bilir on kere öldürülmeyi temenni etmesinin nedeni, bunun Allah ı razı edecek ve Ona yaklaştıracak bir şey olduğunu bilmesindendir. Çünkü Allah ın dininin yücelmesi, dininin ve nebisinin desteklenmesi için canını cömertçe veren bir kimse bunun ötesinde bir gaye bırakmamıştır. Hayır amelleri arasında cihadın dışında canın verildiği hiçbir amel bulunmamaktadır. Bu nedenle bunun sevabı büyük olmuştur. Allahu teâlâ en doğrusunu bilir.

Dördüncüsü: Takiyyuddin Es-Subki şöyle der: Şehid, kendisi için en değerli olan canını cömertçe verip Allah ın kelimesinin yücelmesini talep ederek onu Allahu teâlâ ya satıp O nun uğruna tahammül edilebilecek en büyük şeye tahammül etmesiyle -ki şehidin tahammül ettiğinden daha fazla tahammül edilecek bir şey yoktur- cömertlerin en cömerdi olan Allahu teâlâ onu beşer aklının aciz kalacağı şeylerle mükâfatlandırmıştır. Bunun ilki ise onu dünyadan çıkmadan evvel genel olarak göreceği izzete şahit tutmasıdır. Her ne kadar akıl ve göz bunun detaylarını idrak edemese de genel olarak gözü ile Allah ın hazırladığı izzet ve hayrı görecektir. Şehidin, şehid olarak adlandırılmasının nedeni de budur.²³

²² Fethu l-Bari: 6/15
²³ Fetava es-Subki: 2/341

ŞEHİDLERİN MERTEBELERİNİN FARKLI OLUŞU VE ŞEHİDLER ARASINDA NEBİLERİN KENDİLERİNE ANCAK PEYGAMBERLİK DERECESİ İLE ÜSTÜN OLDUKLARI KİMSELERİN BULUNMASI

Yirmi dördüncü hadis: Utbe b. Abdussulemi den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Ölüler üçtür: 1) Canı ve malı ile çıkıp düşmanla karşılaşan ve öldürülene dek savaşan mümin adam; bu, Allah ın çadırında arşının altında imtihan olunan adamdır. Peygamberler sadece nübüvvet derecesi ile ondan üstün olurlar. 2) Nefsiyle günah ve hatalar işleyen mümin adam; düşmanla karşılaşır ve öldürülene dek savaşır. Bu, mumasmisadır; (günahlarını ve hatalarını silmiştir). Kuşkusuz kılıç hataları silendir. Ona 'cennetin sekiz kapısından hangisinden girmek istersen oradan gir' denilir. Cennet sekiz kapıdır, cehennem ise yedi kapısı vardır. Cennetin kapılarından bazıları bazılarında daha üstündür. 3) Birde malı ve canı çıkan ve öldürülene dek savaşan münafık adam vardır. Bu ateştedir. Kılıç nifakı silemez.*

Ahmed, Darimi, Taşalisi, Taberani, İbn Hibban, Beyhaki rivayet etmiş ve Suyuti 'bu sahih hadistir' demiştir. Şeyh Elbani ise hadisin hasen olduğunu söylemiştir.

Yirmi beşinci hadis: İbn Abbas tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: *Şehidler cennetin kapısının önünde yeşil kubbelerde nehirlerin yanlarındadırlar. Onların rızıkları sabah ve akşam olmak üzere cennetten çıkarılır.*

Ahmed, Taberi, Taberani, İbn Hibban ve Hâkim rivayet etmiştir ve isnadının Muslim in şartına göre sahih olduğunu söylemiş ve Zehebi de buna muvafakat etmiştir. Şeyh Elbani ve Arnavuti hadisin hasen olduğunu söylemiştir.

Bazı kelimelerin anlamları:

خيمة الله Allah ın çadırı: Hayme bellidir, çoğulu ise Hişam dır. Burada, arşın gölgesi altında bulunması hasebiyle sahibinin konumunun yüceliğine delalet eder.

İmtihan olunan şehid: Molla Ali El-Kari şöyle der: Yani göğsü açılmış. Bu, Allah ın kalbini takva ile sinamasıdır. İbn Manzur şöyle der: Şemir şöyle der: Bu imtihan olunan şehiddir, o arınmış, temizlenmiş ve kurtulmuştur. Gümüşü sinayıp temizlemek, onu ateşle arındırmak kökünden gelir. Allahu teâlâ nın **Allah onların kalplerini imtihan etmiştir** buyruğu ile ilgili şöyle dediği rivayet olunur: Allah onların

kalplerini temizlemiştir. Ebu Ubejde şöyle der: Allah onların kalplerini imtihan etti; temizledi ve saflaştırdı. Başka birisi şöyle demiştir: İmtihan olunan, ezilip zelil olandır.

Hadiste geçen قرف على نفسه kelimesi hakkında İbnu l-Esir şöyle der: Bu, kazandı demektir. Günahı işledi ve yaptı anlamlarında kullanılır.

Hadiste geçen ممصمة kelimesi, temizleyicidir anlamındadır. İbn Manzur şöyle der: Manası şöyledir: Allah yolunda şehadet, şehidi günahlarından temizler, hatalarını siler. Bu, tıpkı suyun testide temizlenene kadar çalkalanmasıyla kabı temizlemesi gibidir.

بارق kelimesi hakkında Zubejdi bunun İbn Abbas hadisinde cennetin kapısında bir nehir olduğunu söylemiştir. Sindi şöyle der: Belki bundaki maksat, cennetin kapısındaki nehrin parlama ve ortaya çıkma yeridir.

Hadisle ilgili bazı faideler:

Birincisi: Cihadda şehidler durumlarının farklı oluşu. Onlardan bazıları en yükseklerdedir, bazıları ise onun altındadır. Kurtubi şöyle der: Bizim âlimlerimiz şöyle derler: Şehidler halleri, farklı tabakalarda ve değişik konumlardadır; onların ortak noktaları, hepsinin de rızıklanmalarıdır.

İkincisi: Allahu teâlâ yolunda şehadetin fazileti.

Üçüncüsü: -Delillerin belirttikleri dışında ki bunlar ileride gelecektir- Allah yolunda şehadetin günahlara kefareti olması.

Dördüncüsü: Allah yolunda can ve mal ile cihadın fazileti.

Beşincisi: Kalplerin temizliğinin, arınmasının, saflığının ve berraklığının önemi; ona ilgi göstermenin, onu riya, haset, kibir, gurur ve benzeri şeylerden arındırmanın ve ihlas, tevazu, Allah'a yönelme, sıdk ve benzeri şeylerle onu imar etmenin zorunluluğu. Allahu teâlâ şöyle buyurur: **Onlar, Allah'ın kalplerini takva ile imtihan ettiği kimselerdir.**

Altıncısı: Savaşta sebatın ecrinin büyüklüğü: *Öldürülene dek savaştı.*

Yedincisi: Şehidler arasında Sıddıklar bulunmaktadır ki, peygamberler onlardan sadece peygamberlik derecesi ile üstün olurlar.

Sekizincisi: Günah ve hataları ile nefsinde israfa gidenin en hayırlı devası, cihad etmek ve onda sabretmektir. Bu, bazılarının zannettiği gibi 'asinin cihadda yeri olmadığı görüşünün tam aksidir. Şeyhu l-İslam şöyle der: Kimin günahları çoksa, onun en büyük devası cihaddır. Zira Allah azze ve celle kitabında **Günahlarınızı affeder** buyruğu ile günahları affedeceğini bildirmektedir.

Dokuzuncusu: Sabır ve sıdkla birlikte zahir ve batinın ıslah edilmesiyle şehadet derecelerinden en yükseklerini istemeye teşvik edilmesi.

Onuncusu: Cennetin sekiz kapısı vardır, cehennem ise yedi.

On birincisi: Bazen münafıkta canı ve malı ile cihada çıkabilir ve öldürülür. Ancak bu onun için kefareti olmaz, o ateştedir. Bundan Allah'a sığınırız.

On ikincisi: Nifakın tehlikesi ve bundan sakındırılması.

On üçüncüsü: Niyet meselesinin büyüklüğü, kurtuluşun ve hüsrânın niyete bağlı olduğu. Günahlarıyla nefsi hakkında israfa giden kalbini doğru tutarak kurtulmuştur. Münafık ise yalan söylemesi ve aldatmasıyla helak olmuştur. Oysaki bunların her ikisi

de savaşırmış ve sonra öldürülmüşlerdir.

Farklı konular

Birincisi: Birinci hadisi İbn Hibban Peygamberlerin şehidlere sadece peygamberlik derecesi ile üstün oluşlarının açıklaması başlığı altında vermiştir. Beyhaki ise Allah azze ve celle yolunda şehadetin fazileti babı başlığı altında vermiştir.

İkincisi: Âlimler ikinci hadisin manasında ihtilaf etmişlerdir. Konu, bazı şehidlerin cennetin kapısı önündeki nehrin yanında olmalarıdır. Bundan, diğer bazı şehidlerin cennetin ortasında olmadığı kapısında olduğu anlaşılmaktadır. Bununla ilgili olarak İbn Kesir şunları söyler: Sanki şehidler kısımlara ayrılmıştır: Onlardan bazılarının ruhları cennette gezer. Diğer bazıları cennetin kapısındaki bu nehrin yanındadırlar. Yada onların gezmelerinin sonu bu nehirdir ve orada toplanırlar, sabah ve akşam rızıkları oradan verilir. Allah en doğrusunu bilir.²⁴

Münavi şunları söyler: Bu, cennete girmelerine mani bulunan şehidler hakkındadır. Ancak bu durum, onların ruhlarının yeşil kuşların kursaklarında cennette dolaşmalarına yada arşın altında kandillerde olmalarına mani değildir.

Suyuti şöyle der: İbn Receb şöyle der: Herhalde bu, genel şehidler hakkındadır. Arşın altında kandillerde olanlar ise özel olanlardır. Veya buradaki şehidlerden maksat, Allah yolunda öldürülmenin dışında veba, karın ağrısı, boğulan ve bunların dışındaki naslarda şehid olduğu belirtilenlerdir. Veya bundan maksat diğer müminlerdir. Bazen şehid kelimesi, imanı gerçekleştirip onun doğruluğuna şahitlik edene de kullanılır.²⁵

İbn Kayyim şöyle der: Bu onların cennette olmalarına ters değildir. Zira bu nehir cennettendir, onların rızıkları onlara cennetten çıkarılmaktadır ve onlarda cennettedirler; oradaki kalıcı olan yerlerinde olmasalar bile.

ŞEHADETİN, FIRDEVSI ÂLÂYA NÂİL OLMANIN SEBEBİ OLMASI

Yirmi altıncı hadis: Enes b. Malik ten (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Ummur-rebî bintu l-Bera (bu Harise b. Suraka'nın annesidir) peygamberimize (sallallahu aleyhi ve sellem) geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın nebisi, bana Harise'den bahsetmeyecek misiniz? (Harise Bedir günü atıcısı belli olmayan bir ok ile öldürülmüştü.) Eğer cennette ise sabrederim, eğer öyle değilse onun için gücümün yettiği kadar ağlamaya çalışırım. Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: Ey Harise'nin annesi, o cennet değil cennetlerdir. Ve senin oğlun Firdevsi âlâyı kazanmıştır.

Buhari, Ahmed, Taberani ve Beyhaki rivayet etmiştir.

Had isteki bazı faideler:

²⁴ Tefsiru İbn Kesir: 2/164

²⁵ Ed-Dibac ala Muslim: 4/483

Birincisi: Cennetin dereceleri bulunmaktadır ve bunların en yücesi Firdevsi âlâdır.

İkincisi: Şehadetin en yüksek derecelerine, bir Müslüman savaşın dışında bile öldürülse nail olabilir. Hatta hiç savaşa çıkmayıp küçük yaşlarda bile olsa bu mümkündür. Zira Harise henüz buluş yaşına yetişmiş genç bir çocuktur.

Üçüncüsü: Ana-babanın evlatlarını, onları ahirette kurtaracak ve faydalı olacak şeylere yönlendirmeye istekli olmaları gerektiği.

Farklı konular

Birincisi: Buhari hadise Kör bir okun isabet etmesiyle ölen kimse babı şeklinde başlık atmıştır. İbn Hibban ise Savaşmasa ve savaş ona gelmese bile savaşta bekleyerek ölen kimseye cennetin vacip oluşunun zikri başlığını atmıştır. Beyhaki ise hadisi Kendisine kör bir okun gelmesiyle ölen kimse başlığı altında vermiştir.

İkincisi: İbn Battal şöyle der: Muhelleb şöyle der: Bu, Ummu Haram hadisi gibidir. O, bineğinden düşmüş ve ölmüştü. Bu ve benzerleri, -niyetleri doğru olduğu sürece- cenneti hak ettirecek şeylerdir.

DENİZ ŞEHİDİNE İKİ ŞEHİD ECAİ VARDIR

Yirmi yedinci hadis: Ummu Haram ın (radiyallahu anha) Nebiden (sallallahu aleyhi ve sellem) aktardığına göre Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Deniz sarsıntısı ile kusma hastalığına tutulana şehid ecri vardır. Boğulana ise iki şehid ecri vardır.*

Ebu Davud, Taberani, Beyhaki rivayet etmiş, Humeydi ise şu lafızlarla rivayet etmiştir: Bir gün Resulullah deniz savaşçılarından bahsetti ve şöyle buyurdu: *Deniz sarsıntısı geçirene bir şehid ecri, boğulana ise iki şehid ecri vardır.* Ummu Haram şöyle der: Dedim ki: Ey Allah ın resulü, beni de onlardan kılması için Allah a dua et. Şöyle buyurdu: *Allah ım onu da onlardan kıl.* Ummu Haram deniz savaşına çıktı, denizden çıkınca bineğine bindi, sonra bineğinden düştü ve öldü.

Elbani hadisin hasen olduğunu söylemiştir.

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Denizde savaşmaya ve bunun için araçlara binmeye teşvik edilmesi. Münavi şöyle der: Hadiste, savaş için gemiye binilmesine teşvik vardır.

İkincisi: Sahabelerin şehadetin en büyük derecelerini elde etmeye olan istekleri.

Üçüncüsü: Kadının Allah yolunda şehadeti istemesinin caiz oluşu ve yine bunun sebep ve şartlarını elde etmenin caizliği. Buhari şöyle der: Kadın ve erkeklerin, cihad ve şehadet için dua etmeleri babı.

Dördüncüsü: Şehadetin yüce derecelerine, erkekler gibi kadınlarında nail olmaları.

Beşincisi: Verdiği haberin gerçekleşmesiyle peygamberimizin nübüwvetinin doğruluğunun pekiştirilmesi.

Altıncısı: Allah yolunda hayvanının düşürdüğü kimse şehiddir.

ŞEHİDLERİN CENNETTEKİ EVLERİNİN, EVLERİN EN GÜZELİ VE İHTİŞAMLİ OLMASI BABI

Yirmi sekizinci hadis: Semure b. Cundub tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Bu gece iki adam gördüm, bana geldiler ve beni bir ağaca çıkardılar. Sonra beni bir eve saktular. Gördüğüm en güzel ve en ihtişamlı evdi, ondan daha güzelini görmedim. Dediler ki: Bu ev şehidlerin evidir.*

Buhari rivayet etmiştir. Uzun bir hadisin bir kısmıdır.

Hadisten çıkan bazı faideler:

Birincisi: Şehidlerin konumunun yüceliği ve cennetteki evlerinin güzelliği.

Farklı konular

Birincisi: Buhari hadisi Allah yolundaki mücahidlerin dereceleri başlığı altında vermiştir. İbn Hibban ise Dünyadaki sebatları sebebiyle şehidlerin cennetteki evlerinin zikri başlığı altında getirmiştir.

SABIR VE ECRİN ALLAH TAN BEKLENMESİYLE ŞEHADETE NÂİL OLUNMASI VE GÜNAHLARA KEFFARET OLMASI

Yirmi dokuzuncu hadis: *Ebu Katade den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre bir gün Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) aralarında ayağa kalkar ve onlara Allah yolunda cihadın ve Allah a imanın amellerin en faziletlisi olduğunu söyler. Bunun üzerine bir adam ayağa kalkar ve şöyle der: Ey Allah ın resulü, ne dersin, eğer Allah yolunda öldürülürsem hatalarım affolunur mu? Resulullah o adama şöyle buyurdu: Evet, eğer sabreder, ecrini Allah tan bekler, öne atılır ve kaçmadan Allah yolunda öldürülürsen Sonra Resulullah Nasıl demiştin? diye sordu. Adam: Ey Allah ın resulü, ne dersin, eğer Allah yolunda öldürülürsem hatalarım affolunur mu? Evet, eğer sabreder, ecrini Allah tan bekler, öne atılır ve kaçmadan Allah yolunda öldürülürsen Ancak borç hariç. Bunu bana Cibril söylemiştir.*

Malik, Ahmed, Muslim, Nesai ve diğerleri rivayet etmiştir.

Otuzuncu hadis: Abdullah b. Amr b. El-Âs dan rivayet olunduğuna göre Resulullah şöyle buyurmuştur: *Borcun haricinde şehidin tüm günahları affolunur.* Ahmed ve Muslim rivayet etmiştir. Muslim in diğer rivayeti: *Allah yolunda öldürülme, borç haricinde her şeyi affettirir.* şeklindedir.

Hadisteki bazı faydeler:

Birincisi: Allah ın bu konudaki emrini yerine getirmek için nebinin ashabını Allah yolunda cihada teşvik etmesi.

İkincisi: Sahabenin dinlerinin hükümlerini öğrenmeye olan istekleri ve bundaki sebatları.

Üçüncüsü: Şehadetin, borcun dışındaki tüm günah ve hatalara kefarete olması. Âlimler şöyle derler: Kul hakkına dair her şeyde tıpkı borç gibidir.

Dördüncüsü: Kul haklarından kurtulmanın zorunluluğu ve bunda gevşek davranılmaması.

Beşincisi: Eğer şehadet, borç verenin rızası ve ilmi dâhilinde alınan borca kefarete olmuyorsa, maddi ve manevi diğer kul haklarına kefarete olmaması daha evladır. Allah en doğrusunu bilir. San âni şöyle der: Eğer bu sahibinin rızası ile alınan borçta böyle ise, gasp, yağmalama ve zorla alınanlarda durum nasıl olur?

Altıncısı: Hataları affolunan maktul, savaşı Allah yolunda olan kimsedir.

Yedincisi: Allah yolunda cihad ve şehadetin fazileti; öyle ki, onunla kul hakları haricinde- tüm hatalar affolunmaktadır. Nevevi şöyle der: Hadiste, mücahid için olan büyük bir faziletten bahsedilmektedir. Bu, kul hakları haricindeki tüm günahlarının affolunmasıdır.

Sekizincisi: Sünnet vahiydir. Zira Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) bunu bana Cibril söyledi buyurmaktadır. Ibn Abdilber şöyle der: Bu hadiste, Cibril in peygamberimize okunan Kuran ve onun dışında hikmet, ilim ve sünnetinde indiği ifade

edilmektedir.

Dokuzuncusu: Hadiste borcun büyük bir şey olduğu, ondan sakındırıldığı ve imkân olduğu sürece ona girmenin kerihliğine işaretle bulunmaktadır.

Farklı konular

Birincisi: Hadis Sahih Muslim de: Allah yolunda öldürülenin, borç haricinde tüm günahlarının affolunması babı başlığı altında verilmiştir. Beyhaki de ise: Borç hakkında gelen sıklıkla ilgili bab başlığı altında verilmiştir. İbn Hibban da ise: İki emin (Muhammed ve Cibril) in hükmü ile üzerinde borcu olmadığı takdirde şehid için cennetin vacip olacağının beyanı başlığı altında getirilmiştir.

Ben derim ki: -Bazı faziletli kimselerin beni uyardığı gibi- İbn Hibban ın başlığındaki bu genelleme yorumu açık olmalıdır.

İkincisi: İbn Allan şöyle der: Eğer sabreder bir halde Allah yolunda öldürülürsen. Yani rakiplerle karşılaşmada, kılıç yaralarına, mızrak darbelerine ve savaşın diğer zorluklarına sabredersen Ecrini Allah tan beklersen Yani, Allahu teâlâ için ihlaslı olursan. Eğer bir masiyet, ganimet veya şöhret için savaşılırsa, hadiste geçen sevap ve diğer özellikler elde edilemeyecektir. öne atılarak ve kaçmadan Yani firar üzere değilken.²⁶

Üçüncüsü: Nevevi şöyle der: Peygamberimizin borç hariç buyruğunda, tüm kul haklarına karşı uyarıda bulunmaktadır. Cihad, şehadet ve diğer hayır amelleri, kul haklarına kefarete olmaz, sadece Allahu teâlâ nın haklarına kefarete olabilir.

Şevkani şöyle der: Kan ve ırz gibi kul hakkı olan diğer şeylerde borca kıyas edilir. Zira bunların her biri kul hakkıdır, düşmeleri sahibinin düşürmesine (helal etmesine) bağlıdır.

Dördüncüsü: Bu, -cihadın farzı kifafe olduğu zamanlarda- âlimlerin, cihada çıkmak için borçlunun borç verenden izin almasının vacipliğine delil getirdikleri hadislerdendir. Âlimlerin bu konudaki sözleri meşhurdur. Şevkani nin ise konu hakkında meşhur olan görüşlerin aksine bir açıklaması bulunmaktadır. Şöyle der:

Borçlunun borç verenin izni olmadan cihada çıkmasının caiz olmadığına dair bu tür hadislerle delil getirilmesinin yönü, borcun şehadetin faydalarından olan genel bağışlanmaya engel olmasıdır ki buda cihadın meyvesini bozar. Bilindiği üzere şehidin boynunda borcu olması onun şehadetine bir engel değildir. Bilakis o borç haricindeki tüm günahları bağışlanmış bir şehiddir. Tek bir günahın bile bağışlanması cihadın meyvesi olarak yeterken, tek biri hariç tüm günahların affolunması nasıl şehadetin meyvelerinden sayılmaz? Şehadetin meyvesinin, tüm günahların affolunması olduğu sözü yanlış bir sözdür. Aynı şekilde tek bir günahın bağışlanmamasının şehadete engel olacağı ve cihadın meyvesini bozacağı sözü de yanlıştır. Konudaki hadislerin kapsayacağı son nokta, şehidin borç dışında tüm günahlarının affolunacağıdır. Bu ise ancak borç verenin izni olmadan cihada çıkmanın caiz olmamasını gerektirmez. Hatta eğer mücahid cihadının tüm günahlarının bağışlanma sebebi olmasını isterse, çıkmak için borç verenden izin ister. Eğer üzerinde bir günahın kalmasını isterse de hiç izin almadan çıkması da caizdir.²⁷ Bu Onun söyledikleridir. Selamete hiçbir şey denk gelemez.

Beşincisi: Birinci hadiste, Nebiye (sallallahu aleyhi ve sellem), şehadetin günah ve hatalara kefarete olacağı sorulmuş ve oda bundan borcu istisna etmiştir. İkinci hadiste ise *şehidin borç haricinde tüm günahları affolunur* buyrulmuştur. Cümlelerin akışından,

²⁶ Delilu l-Falihin: 2/258

²⁷ Neylu l-Evtar: 8/26

şehidin boynunda kalan borcun kefarete ihtiyaç duyan bir günah olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda mana şöyle olur: Ancak günah borcu veya günah hatası hariç. Bilindiği üzere borç, borç alanın, bilgisi ve rızası ile borç verenden ihtiyacı nedeniyle aldığıdır. Geri vermesi yada affetmesiyle boynundan düşer. Şeriatta genel olarak buna izin verilmiştir. Bunun hakkında Kur'an'daki en uzun ayet nazil olmuş ve hükümleri detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Öyleyse nasıl olurda bu günah olabilir? Âlimlerin bunun cevabı ile ilgili birçok yolları bulunmaktadır, ancak bunların burada zikrolunması risalenin amacının dışına çıkaracak ve bizi fıkhi yorumları değerlendirmeye itecektir. Bu soruyu burada zikretmemin nedeni, okuyucuyu araştırmaya teşvik etmektir. Ancak burada kısaca Sindi'nin söylediklerini aktarmak istiyorum. Şöyle der:

Borç hariç yani borcu eda etmenin terki hariç. Zira borcun kendisi günahlardan değildir. Zahirden anlaşılan, verilmeye güç yetirildiği halde borcun verilmemesinin günah olduğudur ki herhalde hadisten kast olunan da budur. Bunun hata olan borca yorulması da mümkündür. Bu, sahibinin caiz olmayan bir yolla aldığı borçtur. Örneğin hile ile veya gasp ile alıp zimmetinde bir bedelin sabit olması gibi. Veya ödememeyi amaçlayarak alınan borç gibi. Çünkü bu, hatalardan istisna edilmiştir. İstisnada asıl olan, istisna edilen şeyin onun cinsinden olmasıdır. Bu durumda, hakkında izin verilen borçtan söz edilmemiştir ve dolayısıyla bundan dolayı hesaba çekilmesi şart değildir. Zira Allahu teâlâ fazlî ile sahibine alacağı yerine başka bir karşılıkta bulunabilir.

ALLAH A DOĞRU SÖYLEYEN KİMSENİN ALLAH IN TASDİK EDECEĞİ BABI

Otuz birinci hadis: Ebu Katade'den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: *Bir gün Amr b. El-Camuh Resulullah'a geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın resulü, ne dersin, eğer öldürülene dek Allah yolunda savaşırsam şu ayağımla sağlam olduğu bir halde cennette yürüyebilir miyim? (Amr'ın ayağı topaldı). Resulullah: Evet buyurdu. Uhud günü Amr, yeğeni ve köleleri öldürüldü. Resulullah onların yanına gelince şöyle buyurdu: Adeta ayağın sağlam bir halde cennette dolaştığını görmekteyim!*

Ahmed rivayet etmiştir. Heysemi imam Ahmed'in rivayet ettiğini, senetteki ricallerin sahihin ricalleri ile aynı olduğunu ancak Yahya b. Nasr hariç bununda sika olduğunu söylemiştir. İbn Hacer Fetih'te isnadının hasen olduğunu, ayrıca hadisi İbn Abdulber'in Et-Temhid'de rivayet ettiğini Ebu Nuaym'ın ise Marifetu's-sahabe'de rivayet ettiğini söylemiştir. Şeyh Elbani ve Arnavuti hadisin hasen olduğunu söylemişlerdir.

ALLAH YOLUNDA ALINAN HER YARANIN FAZİLETİ OLMASI VE ÖLDÜRÜLMENİN NASIL OLACAĞI

Otuz ikinci hadis: Ebu Hureyre den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: *Allah yolunda yaralanan hiç kimse yoktur ki Allah kendi yolunda yaralananları en iyi bilendir- kıyamet günü kanı akıyor bir halde gelsin. Renk kan rengidir, kokusu ise misk kokusudur.*

Malik, Ahmed, Buhari ve Muslim rivayet etmiştir.

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: İster küçük olsun ister büyük Allah yolunda yaralanmanın fazileti.

İkincisi: Saflarda yaralanan yada öldürülen niceleri vardır ki, onların niyetini ancak Allah bilebilir. İbn Abdilber şöyle der: Peygamberimizin *Allah kendi yolunda yaralananları en iyi bilendir* buyruğu, her savaşa çıkanın bu hal üzere olmayacağını, niyetini düzelterip, kalbinde Allah ın rızasını kazanmak için çıktığını, riya, gösteriş veya övünüp böbürlenme için çıkmadığını Allah ın bilmesi gerekmektedir.

Üçüncüsü: Salih amellerin kabulü ve kulun onlardan faydalanması, niyetin doğruluğu ve kastın istikametine bağlıdır. Bununla ilgili olarak Sindi şunları söyler: Ölçü, Allah katında bilinen bâtını ihlastır. İnsanlara izhar edilen durum değildir. Burada niyetin önemi ve tedavi edilmesinin zorunluluğuna uyarı bulunmaktadır. Aksi halde yara ve acılarla hem dünya yarası hem de sevabın boşa gidip azabın inmesiyle olacak olan ahiret yarası bir arada olacaktır.

Dördüncüsü: Allah yolunda şehadetin faziletinin yüceliği. Bu zikrolunanlar, -küçük bile olsa- her yarada oluyorsa, Allahu teala yolunda sinirleri kopan ve uzuvları uçanın durumu nasıl olur?

Bu ilahın zatı içindir. Eğer o dilerse,

Dağılmış parçaları da bereketlendirir.

Şeyh Abdullah b. Cibrin şöyle der: Eğer bir uzvun kaybedilmesinde veya yaralanmada ve benzeri şeylerde durum bu ise bunlardan daha büyük bir şey olan canın yitirilmesinde durum nasıl olur? Yani Allah yolunda şehid olunmasında. Kuşkusuz bu durum, daha büyük bir ecir ve daha çok sevabı gerektirecektir.

Beşincisi: Allah ın kulu üzerinde itaat eserlerini görmekten hoşlanması. Bu nedenle dünyada iken şehidin kanı yıkanmaz. Kıyamet günü yarası ve kanı akar bir şekilde gelir. Bu, onun konumunun yüceliğinin ve izzetinin belirginleşmesi içindir. İbn Hacer şöyle der: Âlimler şöyle derler: Şehidin bu halde diriltilmesindeki hikmet, onun canını Allahu teâlâ ya itaatte cömertçe vermesi sebebiyle faziletine dair bir şahit bulunmasıdır.

Altıncısı: Faziletlerine nail olabilmek için cihada teşvik edilmesi. Cihadın faziletlerinden birisi de, bu hadiste gelenlerdir. İbn Abdilber şöyle der: Bu, Allah yolunda savaşmanın fazileti ve düşmanla karşılaşıldığında sebata teşvikle ilgili en güzel hadislerden birisidir.

Farklı konular

Birincisi: İmam Malik bu hadisi Allah yolunda şehidler babı altında vermiştir. Nesai ise: Allah yolunda yaralananın sevabı başlığı altında vermiştir. İbn Hibban ise: Allah yolunda yaralanan bir kimsenin, kıyamet günü topluluklar arasında bilinmesi için kanı akar bir halde gelmesi altında vermiştir. Beyhaki ise: Allah yolunda yaralananın fazileti başlığı altında getirmiştir.

İkincisi: Zerkani aracümle olan Allah kendi yolunda yaralananı en iyi bilendir tümcesiyle ilgili bir açıklamada bulunmuştur. Bu, yaralanan kimsenin bu şekil üzere Allah ın huzuruna getirilmesiyle onun büyüklüğü ve yüceliğinin belirtilmesidir. Bu durumda anlam şöyle olur: Kendi yolunda yaralananın konumunu ve değerini sadece Allah bilir. Bu güzel bir değerlendirmedir. Ancak bu, âlimlerin söz birliği ettikleri, bu cümlelerin, sadece niyetinde ihlaslı olanı kast ettiği, başkalarını kast etmediği manasını da ortadan kaldırmaz. Bu, diğer salih ameller hakkında da bilinen bir durumdur. Zira bu amellerde niyet olmadan bir sevapta yoktur.

Zerkani şöyle der: Allah kendi yolunda yaralananı en iyi bilendir İstisna ile istisna edilen arasında gelen aracümlerdir. Bu, Allah yolunda yaralananın şanını yüceltmek içindir. Bunun bir benzeri de Allahu teâlâ nın şu buyruğudur: **Fakat onu doğurduğunda -Allah onun ne doğurduğunu daha iyi bilirken- dedi ki: "Rabbim, doğrusu bir kız (çocuğu) doğurdum.** Yani doğurduğunu ve onunla ilgili gerçekleşen büyük olayları. Bunun, riya ve gösterişten korunma anlamını tamamlama, savaşta ihlasa uyarıda bulunma ve mezkûr olan sevabın ancak Allah ın kelimesinin yücelmesinde ihlaslı olanlar için olacağını bildirmek içinde olabilir.²⁸

Üçüncüsü: Bazı âlimler, hadisin zahirinin, Allah yolunda yaralanıp sonra iyileşen kimseleri de kapsadığını söylemişlerdir. Bu açık olan bir yorumdur. Zira hadiste yaralanma halleri veya yaralanma şekilleri arasında bir ayrıma gidilmemiştir. Yine bu yaralanmadan dolağı ölme şartı da zikredilmemiştir. Bununla birlikte bazı âlimler hadisi bu yaralanma ile ölen kimse ile sınırlandırmışlardır. Allah en doğrusunu bilir.

Zurkani (rahimehullah) şöyle der: Hadisin zahiri, sonunda şehid olunmayan yaranın iyileşmesi arasını ayırmadığı yönündedir. Hafız şöyle der: Hadisten maksadın, sahibinin yarası iyileşmeden önce ölen, dünyada iken iyileşen olmadığı ihtimali de olabilir. Çünkü yaranın eseri ve kanın akması durur. Ve bu durum genel olarak onun faziletli olduğuna ters değildir. Ancak zahirden anlaşılan, kıyamet günü yarası kanar bir halde gelen kimse, dünyadan bu halde ayrılan kimsenin olduğudur.²⁹

Veliyyuddin el-İraki Ebu Zur a şöyle der: *Her yaralanan* ifadesinden ötürü, hadisin zahiri, şehid olanla iyileşen arasını ayrı tutmamaktadır.

²⁸ Şerhu z-Zerkani: 3/46

²⁹ Şerhu z-zerkani: 3/47

Ben derim ki: Zurkani'nin hadisin zahiri sözünü ve yine Hafız'ın hadisten maksadın sözlerini düşündüğünde; her birinin, 'hadisin zahirinin kendi söylediklerini desteklediğini' açıklamalarını göreceksin. Bu gibi örneklerle insanların anlayışlarının farklılıklarını ve hüküm çıkarma yetilerinin zıtlıklarını kavrayabilirsin. Bunda, istinbat edilen hükmün aslı ile vakıya indirilmesi arasında da bir fark bulunmamaktadır.

AZ AMEL EDİP ÇOK ECİR ALAN KİMSE

Otuz üçüncü hadis: Bera b. Azib'den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: *Bir gün Nebiye demir miğferli bir adam geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın resulü, savaşıyım mı Müslüman mı olayım? Resulullah: Müslüman ol sonra savaş buğurdu. Bunun üzerine adam Müslüman oldu sonra savaştı ve öldürüldü. Resulullah (sallallahu alehî ve sellem) bu adam hakkında şöyle buğurdu: Az amel etti çok ecir aldı.*

Buhari rivayet etmiştir.

Hadisteki bazı faideler

Birincisi: Allahu teâlâ'nın fazlının genişliği. Şöyle ki, öldürülen bu adama, -ameli az olmasına rağmen- cennet ve bol sevapla ikramda bulunmuştur. İbn Battal şöyle der: Muhelleb şöyle der: Bu hadiste, Allah'ın kendisinden kullarına bir lütuf olarak az bir amel karşılığında büyük ecirler verdiğinin delili bulunmaktadır.

İkincisi: İmandan sonra Allah yolunda cihad ve şehadetin sevabının yüceliği. Zira onun dengi olan başka bir salih amel bilinmemektedir.

Üçüncüsü: Peygamberimizin, insanların hidayetine ve ateşten kurtulmalarına olan

isteği. O, vergi toplayıcı olarak değil hidayet rehberi olarak gönderilmiştir. Savaşa başlamadan önce adamı İslam'a yöneltmiştir. Hatta cihadın birinci amacı da, insanları davet ve dine girmelerine vesile olmaktır.

Dördüncüsü: Tevhidin diğer amellerin önüne geçirilmesi ve kurtuluş ve felahın onda oluşu.

Beşincisi: Bir kimsenin İslam'a girmesinin ve tevhidi anlamasının kolaylığı; bu konuda zıttı ortaya çıkana kadar Zatu-envat ve diğer olaylarda olduğu gibi- insanların hallerinin selamete yorumlanması, durumlarının zahirlerine göre değerlendirilmesi ve detaylar hakkında sorular sorularak imtihan edilmemeleri.

Altıncısı: İmandan sonra, terbiye vb. gerekçelerle bekleme ve geciktirme şartı koşulmadan cihad ve şehadetin talebinde acele hareket edilmesi.

Yedincisi: Savaş sebeplerine sarılmak fitri bir meseledir. İslam'ın ikrarı ile bunda Müslüman ve kâfir eşittir. Yine bu Allahu teâlâ'ya tevekküle ters değildir. Adam demir miğferle gelip İslam'a girmiş ve bu hali ile savaşmış ve Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) ona halini değiştirmesini söylememiştir.

Farklı konular

Birincisi: Buhari bu hadis için "Savaştan önce salih amel başlığını koymuştur. İbn Hibban ise: "İslam'da cihadın, İslam öncesindeki günahları sildiğinin açıklaması başlığı altında vermiştir.

Bu büyük imamın burada söyledikleri görüşe açıktır. Çünkü kitap ve sünnetin delaleti ile kuşkusuz cihad günahların bağışlanmasının sebebidir. Ancak bu adam o sıra müşrikti ve sonra Müslüman oldu. İslam daha öncesini keser. Allahu teâlâ'nın şu buyruğunda olduğu gibi: **Kâfirlere deki, eğer son verirlerse geçmişte yaptıkları affolunur.**³⁰ Acaba burada geçmiş günahları affettiren İslam mıdır yoksa cihad mı? Beyhaki hadisi "Müslüman olup o yerde Allah yolunda öldürülen kimse başlığı altında getirmiştir.

³⁰ Enfal: 38

HAK KELİMESİNİ HAYKIRMANIN FAZİLETİ, ŞEHADETİN TALEP EDİLMESİ VE SAVAŞMADAN DA ONA NÂİL OLUNACAĞI

Otuz dördüncü hadis: Cabir b. Abdullah tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: *Şehidlerin efendisi Hamza b. Abdulmuttalip ve zalim kralın karşısında ayağa kalkıp ona hakkı söyleyen, kötülüklerden nehyeden ve kralında onu öldürdüğü kimsedir.*

Hâkim rivayet etmiş ve isnadının sahih olduğunu söylemiştir. Hatib, Taberani Evsat ında İbn Abbas tan rivayet etmiş. Şeyh Elbani hasen olduğunu söylemiştir. Heysemi Mecma adlı eserinde rivayet etmiş ve Taberani nin rivayet ettiğini ve hadiste zayıf birisi bulunduğunu söylemiştir:

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: Allah ın ve resulünün aslanı Hamza b. Abdulmuttalib in konumunun yüceliği.

İkincisi: Hak kelimesini haykırmanın şehadet mertebesinin yüceliği ve şehidlerin efendilerinden birisi olduğu.

Üçüncüsü: İyiliği emredip kötülükten nehyetmenin fazileti ve bunun şehadetin talep edilmesinin kısımlarından olduğu. Cessas şöyle der: Buna binaen emri bilmaruf ven-nehyi anil-münkerin hükmü ortaya çıkmaktadır. Dine bir fayda umulduğunda bu uğurda can feda edilir ve öldürülürse, şehidlerin en yüksek derecelerinde olur.

Dördüncüsü: Şehadetin en büyük derecelerinin savaşmadan da elde edilmesi mümkündür. Lütuf Allah tandır, onu dilediğine verir.

Beşincisi: İşin sonunda canın telef olması ve ölüm gerçekleşecek olsa bile emri bilmaruf ven-nehyi anil-münkerin caiz oluşu. Ve bu tutum, canın tehlikeye atılması babından değildir.

Altıncısı: Peygamberimizin (sallallahu aleyhi ve sellem) ümmetini, zalimlerin zulmünü engellemeye, hakka bağlanmaya ve zalimlere meyledip yalakalık yapmama teşvik etmesi.

Yedincisi: Allah yolunda şehadet, istekli olunması gereken en büyük maksatlardandır. Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem), marufu emreden bu kimse için şehadetin dışında bir kazanç, nimet ve şereften bahsetmemiştir.

Sekizincisi: Akıbetle olan yakının kuvveti şu andaki korkuyu hafifletecektir. Emredip nehyeden akıbetin güzelliğini ve varacağı yerin hoşluğunu bilince hakkı açık bir şekilde söyleyecektir.

Dokuzuncusu: Şehidlik vasfı, yalnızca kâfirlerin öldürdüğü ile sınırlı değildir. Zulüm

ile öldürülen niceleri katili Müslüman bile olsa şehid sayılır.

Onuncusu: Güç yetiren için azimetlerin alınması, -caiz bile olsa- ruhsatlardan faydalanmaktan daha iyidir. Bu nedenle İbn Hacer şunları söyler: İbn Battal şöyle der:

Küfre zorlanıp ölümü tercih eden bir kimsenin, Allah katında ruhsatı tercih edenden daha büyük ecirler alacağına âlimler icma etmişlerdir.

Farklı konular

Birincisi: Munavi şöyle der: Hamza, dünya ve ahiret şehidlerinin efendisidir. Mezkûr olan adam ise kendisi için en değerli şeyi olan canını Allahu teâlâ uğrunda tehlikeye atmasıyla ahirette şehidler efendisidir.

Molla Ali el-Kari şöyle der: Şehidler efendisi yani peygamberlerden sonra. Yada Uhud şehidlerinin efendisidir. Kıyamet günü yani şehadetindeki efendiliği ve mutluluğunun ortaya çıkışı, insanların âlemlerin rabbi için kalktıkları zamandır.

İkincisi: Aktardığı bir kıssadan sonra İbnu l-Uhve şunları söyler: İyiliği emretme ve kötülükten sakındırma konusunda âlimlerin yaşantıları ve gelenekleri buydu. Onlar kralların zorbalıklarına aldırış etmez, koruması konusunda Allah ın fazlına dayanırlar, şehadetle rızıklandırmasında Allah ın hükmüne rıza gösterirlerdi. Onlar niyetlerini Allah için ihlaslı tuttukları için sözleri katı kalplere tesir etti, onları yumuşattı ve hayra meylettirdi. Şimdi ise onları dünya sevgisi kapladı. Kimi dünya sevgisi sararsa, sıradan kötülükleri bile uyarıma güç yetiremez. Peki, kral ve büyüklere karşı durum nasıl olur?³¹

İkincisi: Nebiye (sallallahu aleyhi ve sellem) hangi cihadın daha faziletli olduğu sorulunca şöyle cevap vermiştir: *Zalim sultanın karşısında hak söz.* Ahmed, Tirmizi, Nesai ve Diya rivayet etmiş ve isnadının sahih olduğunu söylemiştir.

İbnu l-Amad hadislerde zikrolunan şehidlerı sayarken şunları söyler:

Mustafa nın ailesini seven,

Zalim sultanın yanında hak sözü haykıran

Üçüncüsü: Hattabi şöyle der Bunun cihadın en faziletlisi olmasının nedeni, düşmanla cihad eden korku ile ümit arasındadır, galip mi gelecektir mağlup mu olacaktır bilemez. Sultan karşısındaki ise mustazaftır. Hakkı söyleyip marufu emrettiğinde telef olmaya maruz kalacak ve kendisini doğrudan yok olma hedefi haline getirecektir. Bu nedenle bu, korkunun galip gelmesi sebebiyle cihadın en faziletli türlerinden olmuştur.

Muzhir şöyle der: Bunun en faziletli cihad olmasının nedeni, sultanın zulmünün, siyaseti altında bulunan herkese sirayet etmesidir ki bunlar büyük kalabalıklardır. Bir kimse onu zulmünden engellediğinde, hayrını büyük topluluklara ulaştırmış olmaktadır. Bir kâfirin öldürülmesinde ise durum böyle değildir.

³¹ Mealimu l-Karve: 21

YÜCE RABBİN, CENNETİN BİR ARAYA GETİRDİĞİ KATİL VE MAKTULE GÜLMESİ

Otuz beşinci hadis: Ebu Hureyre den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: *Allah, birinin diğerini öldürdüğü ve ikisinin de cennete girdiği iki adama güler. Sahabeler: Bu nasıl olur ey Allah ın resulü diye sorduklarında şöyle buyurdu: Birisi yüce Allah yolunda savaşır ve şehid olur. Sonra Allah katilin tövbesini kabul eder ve oda Müslüman olur. Sonra Allah azze ve celle yolunda savaşır ve oda şehid olur.*

İmam Malik, Ahmed, Buhari, Muslim ve diğerleri rivayet etmiştir.

Hadisteki bazı faideler

Birincisi: Celaline yarasır bir şekilde Allah azze ve celle için gülme sıfatının sabit oluşu.

İkincisi: Şehadet cennete girmenin sebeplerindendir. Bu hadiste şehadetin faziletine delalet etmektedir.

Üçüncüsü: Doğrulukla birlikte İslam, öncesini keser.

Dördüncüsü: Hidayet ve hidayete ulaşma Allah azze ve celle nin elindedir. Bununla birlikte onun rahmeti çok geniş ve affı çok güzeldir.

Beşincisi: Bu fazilet, savaşı Allah yolunda olanlar içindir. Burada da, ihlas ve istikamete teşvik bulunmaktadır.

Altıncısı: Vela/dostluk sadece iman bağına bağlıdır. Katil, kâfirken Allah ın ve müminlerin düşmanı idi. İman ettikten sonra Allah ın sevdiği kulları arasına katılmıştır.

Yedincisi: Teşvik ve yönlendirmeye ilmin güzel bir şekilde arz edilmesi. Bu durum hadiste açık bir şekilde görülmektedir. Bu nedenle sahabeler, hemen mezkûr olan iki adamı peygamberimize sormuşlardır.

Farklı konular

Birincisi: Buhari hadise şu başlığı koymuştur: Bir kâfirin bir Müslümanı öldürmesi, sonra Müslüman olup düzelmesi ve sonra öldürülmesi babı Sahih Muslim de ise şu başlığı koymuştur: Birinin diğerini öldürdüğü ve ikisinin de cennete girdiği iki adamın açıklaması babı İmam Malik ise: Allah yolunda şehidler babı başlığı altında vermiştir. İmam Nesai el-Mucteba ında ise şu başlık altında vermiştir: Katil ve Allah yolundaki maktulün cennette bir araya gelmeleri. Ebu Avane ise şu başlık altında vermiştir: Maktul ve katil için cennetin gerekli olmasının nitelikleri. İbn Hibban da ise: Allah azze ve celle nin, Müslüman olup düzelmesinden sonra cennette Müslüman ile kâfir katilini bir araya getirmesinin açıklaması. Başka bir yerde ise: Düzeldiğinde, Müslüman ile kâfir katilinin cennete nasıl bir araya gelecekleri. Beyhaki de ise: Birisinin diğerini öldürdüğü ve ikisinin de cennete girdiği iki adam hakkında bab şeklinde gelmiştir.

İkincisi: Allame S ı ad mezkûr hadis ile ilgili şunları söyler: Aynı şekilde buda Allahu teâlâ ın cemali, ihsanı ve rahmetinin genişliğindendir. Müslüman Allah yolunda savaşır ve kâfir onu öldürür; Allah Müslümana şehadetle ikramda bulunur, sonra Allah bu kâfir ve katile ikramda bulunur ve onu İslam ı a hidayet eder ve hep birlikte cennete girerler. Bu, Allahu teâlâ ın kullarına her yönden cömertliğinin örneklerindendir. Gülme, benzerlerinden farklı olan şaşırma işlerindendir. Bu durumda böyledir. Kuşkusuz başlangıçta bir kâfirin bir Müslümanı öldürmeye musallat olması garip ve hoş olmayan bir iştir. Sonra öldürmeye cesaret eden bu kişinin dalaleti üzere kalıp dünya ve ahirette cezalandırılacağı akıllara gelmektedir. Ancak Allah ın rahmeti ve ihsanı tüm bunların üzerinde, zannedenlerin zannının ve kuruntuya kapılanların kuruntuları üzerindedir.³²

Üçüncüsü: İbn Abdulber hadis hakkında şunları söyler: Hadiste, Allah yolunda öldürülen herkesin inşallah cennette olacağı, Allah ın kelimesi en yüce ve kâfirlerin kelimesi alçalması için savaşan herkesin cennete gireceğinin delili bulunmaktadır.

Dördüncüsü: İbn Hacer şöyle der: İbn Abulber şöyle der: İlim ehline göre bu hadisin anlamı, birinci katilin kâfir olduğudur. Ben (İbn Hacer) derim ki: Buhari nin de hadisten istinbat ettiği budur. Ancak sonra Allah katili affeder ifadesinin genelliğine bakarak Müslüman olmasında da bir mani yoktur. Örneğin bir Müslümanın bir Müslümanı her hangi bir şüphe bulunmadan kasten öldürmesi, sonra katilin tövbe edip Allah yolunda şehid olması gibi. Böyle bir kimsenin tövbesinin kabul edilmeyeceği ve kasten Müslüman öldürenin tövbesinin kabul olunmayacağı görüşünü savunanlar bunu kabul etmemektedir. Ancak bundan sonra hadiste geçen tövbe eden katilin açık bir şekilde kâfir olduğunu ifade eden rivayetler zikretmiştir.

Beşincisi: Sa ı di şöyle der: Bu hadis, İslam ı a girmeyi ve her vesile ile tövbe kapılarının açık olduğuna dair teşvik edici hadislerdendir. İslam, öncesini ve insanın küfrü

³² Et-Tenbihatu I-Latife: 55

halinde yaptıklarını keser. Kişi geçmişte yaptıkları üzerine Müslüman olur. Hatta batılını desteklemek için vurduğu boynunlar, bunun için istila ettiği mallar; tüm bunlar İslam'dan sonra affolunmaktadır.

ŞEHADETİ TALEP ETMEDEKİ SİDK, BUNUNLA ÖLDÜRÜLEREK NAIL OLMASA DA ŞEHADET MERTEBESİNE ULAŞMASI.

Otuz altıncı hadis: Sehl b. Huneş den (radiyallahu anh) rivayet olduğuna göre Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: *Kim Allah'tan siddik ile şehadeti isterse yatağında bile ölse- Allah onu şehidler menzilesine ulaştırır.*

Ahmed, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi, Nesai ve İbn Mace rivayet etmiştir.

Hadisteki bazı faydeler:

Birincisi: Allahu teâlâ'nın kullarının sırlarını bilmesi ve onların hiçbir şeyinin Ona kapalı kalmaması.

İkincisi: Sıdkın konumunun yüceliği ve birinci önceliğinin kalplerin sadakati olduğu. Munavi şöyle der: Sorunun sıdk ile sınırlandırılmasının nedeni, amellerin ölçüsü, bereketinin anahtarı ve meyvelerinin onunla umulmasıdır.

Üçüncüsü: Allah azze ve celle'nin fazlının genişliği, minnetinin, kereminin ve cömertliğinin azameti.

Dördüncüsü: Şehadete nail olmaya istekli olma ve talebinde doğruluk. Munavi şöyle der: Hadiste, şehadetin sadık bir niyetle talep edilmesinin mendupluğu belirtilmektedir.

Beşincisi: Şehadetin fazileti ve şehidler mertebeleri.

Altıncısı: Şehidler konumlarının farklılığı.

Yedincisi: Salih ameller işlemeye azmetme ve niyetini bulundurma. Ve niyetin sahibini, amellerle ulaşamayacağı mertebelere ulaştırması. Nevevi şöyle der: Hadiste şehadeti istemenin ve hayır niyeti taşımanın mustehaplığı belirtilmektedir.

Sekizincisi: Kim bir salih ameli işlemeye azmeder, onu yerine getirmeye çabalar ve sonra herhangi bir maniden ötürü bundan aciz kalırsa, Allah ona sevabını vermekle lütufta bulunur. Takiyyuddin Es-Subki şöyle der: İstemesi ve amaç edinmesi ve ona ulaşma imkânı olmaması nedeniyle Allah'ın ona şehidler mertebesini vereceğine inanıyoruz.

Farklı konular

Birincisi: İmamların hadise koyduğu bazı başlıklar: Sahih Muslim hadisi şu başlık altında vermiştir: Allahu teâlâ yolunda şehadeti talep etmenin mustehaplığı. Tirmizi ise şu başlık altında vermiştir: Şehadeti talep eden hakkında gelen hadisler babı

Darimi ise: Allah tan şehadeti isteyen kimse hakkında bab başlığı altında vermiştir. Ebi Avane: Doğru bir niyetle şehadeti isteyen ve talep eden kimseye şehadetin gerekli olması, -şehid olmayıp yatağında ölse bile- Allah ın onu şehidlerin menzilesine ulaştırması. İbn Hibban ise şu başlık altında vermiştir: Yüce Allah ın, şehadeti isteyen kimseyi şehidlerin mertebesine ulaştırması; şehid olmayıp yatağında ölse bile. Beyhaki ise şu başlık altında vermiştir: Şehadetin temenni edilip istenilmesi babı.

İkincisi: Bu faziletin gerçekleşmesi, iki şeyin varlığına bağlıdır: 1) Allah tan şehadetin istenmesi. Yani insanın, şehadetle rızıklandırması için rabbine dua etmesi. 2) Bunun talebinde doğru olunması. Aslında her ne kadar bunun yeri kalp olsa da, buna delalet eden alametler bulunmaktadır. Genel olarak şehadetin sebeplerini gerçekleştirmek için gerçek bir çaba ve imkân anında onun yeri aranmalıdır. Allahü teâlâ şöyle buyuruyor: **Eğer çıkmayı isteselerdi onun için hazırlıkta bulunurlardı.** ³³ Allah en doğrusunu bilir.

Üçüncüsü: İbn Kayyim şöyle der: Kuşkusuz Allah yolunda öldürülen kimsenin şehadet sevabının, niyetine göre türü ve nitelikleri artar. Yatağında ölen bir kimse şehid mertebesine ulaşsa da burada iki ecir bulunmaktadır: Hem ecir hem de yakınlık. Bu iki kimse ecrin aslında eşit olsa da, amel edenin gerçekleştirdiği ameller, fazladan bir etki ve özel bir yakınlığı gerektirecektir. Bu, Allah ın dilediğine verdiği fazlıdır. ³⁴

SONUN KESİNLİĞİNİ ANLAMINDA DEĞİL, ZAHİRİ HALE BAKILARAK FALAN ŞEHİDDİR DEMENİN CAİZLİĞİ

Otuz yedinci hadis: Ömer b. Hattab tan (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: *Hayber günü olduğunda Nebinin (sallallahu aleyhi ve sellem) sahabelerinden bir grup (sahaya) yönelip şöyle dediler: Falan şehiddir, falan şehiddir. Daha sonra bir adamı daha gördüler ve Falan şehiddir dediler. Bunun üzerine Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: Asla, ben onu, çaldığı bir cübbeden ötürü cehennemde gördüm. Sonra Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle devam etti: Ey İbn Hattab, git*

³³ Tevbe: 46

³⁴ Uddet-us-Sabirin: 218

ve insanlara seslen, 'cennete müminlerden başkası girmeyecektir. Ömer şöyle der: Çıktım ve Cennete müminlerden başkası girmeyecektir diye seslendim.

Ahmed, Muslim, İbn Hibban ve diğerleri rivayet etmiştir.

Ğulul hakkında İbn Esir şunları söyler: Ganimete ihanet ve dağıtılmadan önce ganimetten çalmaktır.

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: Kâfirlerle savaşta öldürülen bir kimsenin şehid olarak adlandırılması ve bir mani bulunmadığı sürece bu sıfatın o kimseye kullanılmasının caiz oluşu.

İkincisi: Ğululun tehlikesi, bunun azından ve çoğundan sakınmanın vacipliği ve şehadetin buna kefarete olamayacağı.

Üçüncüsü: İtibar hakikatleredir, mücerret isimlere değil.

Dördüncüsü: Şehadete nail olmak, şartların gerçekleşmesi ve manilerin ortadan kalkmasına bağlıdır. Bunun manilerinden birisi de Ğululdur.

Beşincisi: Cennete sadece müminler girebilir. Nevevi şöyle der: Hadisten çıkan anlamlardan birisi de, küfür üzere ölen bir kimsenin cennete giremeyeceğidir. Bu konuda Müslümanların icması bulunmaktadır.

Farklı konular

Birincisi: Hadis Muslim de şu başlık altında verilmiştir: Ganimetten çalmanın haramlığının büyüklüğü ve cennete ancak müminlerin gireceği Darimi ise hadise şu başlığı koymuştur: Ğulul hakkında gelen şiddetli uyarı hakkında gelen hadisler İbn Hibban hadisi iki yerde vermiştir. Birincisi: Yüce Allah ın yolunda ganimetten çalmanın ateşe girmesinin gerekliliği. İkincisi: Yüce Allahu teâlâ nın yolunda ganimetten çalmanın cennete giremeyeceği hakkında Beyhaki ise hadisi şu başlık altında vermiştir: Ğululun azıda çoğu da haramdır

İkincisi: İbn Hacer el-Heftemi şöyle der: Bazıları şöyle derler: Müslümanlar arasında müşterek olan mallardan, beytulmaldan ve zekât mallarından çalınan mallarda, ganimetten çalınan mallar gibidir.

Üçüncüsü: İmam Buhari şöyle der: Falan şehiddir denilmeyeceği hakkında bab. Zahir olan, bunun ahiretteki yerinin kesinliği ve orada şehidlerin derecesine nail olacağını kesin olarak belirtme olduğudur. Bu nedenle bu hadisin peşinden şunu getirmiştir: Ebu Hureyre nin aktardığına göre Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurur: Allah kendi yolunda öldürüleni en iyi bilendir, Allah kendi yolunda yaralananı en iyi bilendir.

Sindi şöyle der: Falan şehiddir denilemeyeceği Yani ahiret hallerine bakılarak böyle söylenilmez. Ancak dünya hükümlerine bakılarak bunun söylenmesinde bir beis yoktur. Aksi halde dünya hükümlerinin uygulanmasında sorunlar olacaktır. Allahu teâlâ en doğrusunu bilir.

GANİMETTEN ÇALMANIN TEHLİKESİ VE SAVAŞTA ÖLSE BİLE SAHİBİNİ HELAK EDECEĞİ HAKKINDA

Otuz sekizinci hadis: Ebu Hureyre den (radiyallahu anh) rivayet olunduğuna göre şöyle der: *Rifaa b. Zeyd Resulullah a (sallallahu aleyhi ve sellem) Mid am adında siyah bir köle hediye etti. Bir gün Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Vadi I-Kura denen yere yolculuğa çıktı. Vadi I-Kura ya vardığımızda Mid am Resulullah ın bineğini çekerken ona kör bir ok isabet etti ve orada öldü. İnsanlar şöyle dediler: Cennetten dolaşı müjdelers olsun ona! bunun üzerine Resulullah şöyle buyurdu: Asla, nefsim elinde olana yemin olsun ki, Hayber günü ganimet hakkı olmadığı halde ganimetlerden aldığı elbise üzerinde ateş olarak yanmaktadır.*

İnsanlar bunu duyunca, bir adam bir yada iki ayakkabı bağıyla Resulullah a geldi. Resulullah şöyle buyurdu: Ateşten bir (yada iki) ayakkabı bağı

Malik, Buhari, Muslim ve diğerleri rivayet etmiştir.

Otuz dokuzuncu hadis: Resulullah ın (sallallahu aleyhi ve sellem) kölesi Sevban dan rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: *Üç şeyden beri olduğu halde ruhu cesedinden ayrılan kimse cennete girer: Kibir, ganimetten çalma ve borç.*

İmam Ahmed, Tirmizi, Nesai, İbn Mace, Hâkim rivayet etmiş ve sahih olduğunu söylemiştir. Yine Beyhaki ve diğerleri rivayet etmiş, Elbani hadisin sahih olduğunu söylemiştir.

Hadisteki bazı faideler:

Birincisi: Ganimetten çalmanın tehlikesi ve bundan sakındırma. Bunun azının da

çoğunun da haramlığı ve şehadetin buna kefarete olmayacağı.

İkincisi: Çatışma esnasında olmadan da şehadetin cennetin yolu olması. Bu sahabelerin şu sözünden ötürüdür: cennetten dolayı müjdeler olsun ona. Oysaki ona kör bir ok isabet etmişti. Azap görmesinin nedeni ise ganimetten çalmasıdır.

Üçüncüsü: Şehadetin hakikatine nail olunması, şartların oluşması ve manilerin ortadan kalkmasına bağlıdır.

Dördüncüsü: Kabir azabının ispatı. Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmaktadır: *Üzerinde ateş olarak yanmakta.*

Beşincisi: Sahabelerin, duyduklarından çabucak öğüt almaları ve masiyetleri üzerinde ısrarcı olmamaları. Ayakkabı bağı sahibinin örneğinde olduğu gibi.

Altıncısı: Kibirden sakınmanın ve kalbi ondan temizlemenin vacipliği.

Yedincisi: Ahiretteki sorgu, kalp ve uzuv amellerindeki muhalefet üzerinedir.

Sekizincisi: Kişinin borç ve diğer kul haklarından kurtulmaya çabalamasının vacipliği.

Dokuzuncusu: Müslümanın bu dünyadan hem zahirde hem de batında en güzel ve en kâmil bir halde çıkmaya çabalaması.

Farklı konular

Birincisi: İmam Malik birinci hadisi şu başlık altında vermiştir: *Ğulul hakkında gelenler hakkında bab Sahih Muslim de ise şu başlık altında gelmiştir: Ganimetten çalmanın haramlığının şiddeti ve cennete yalnızca müminlerin girebileceği. Ebu Davud ise şu başlık altında zikretmiştir: Ğululun büyük bir şey olmasıyla ilgili bab İbn Hibban ise şu başlık altında vermiştir: Çalınan şey basit bir şeyde olsa ganimetten çalan Allah yolundaki şehidin cennetlere girmesinin nefyi*

İkincisi: İbn Abdulber şöyle der: Allah yolunda bir şey çalan herkes veya Allah ın malından bir şeye ihanet eden, inşallah kıyamet günü onunla gelecektir. Ganimetten çalma kul haklarındandır, bunun iyilik ve kötülüklerle kisası olmalıdır.

Molla Ali el-Kari şöyle der: Hadiste, vakıf malları ve beytülmal gibi Müslümanların genelinin mallarından olan mallardan üyen kimse hakkında büyük bir tehdit ve uyarı bulunmaktadır. Zira helallik dileme veya genelin hakkını geri iade etme yoluyla tövbe çok zor yada imkansızdır.³⁵

Üçüncüsü: Takiyyuddin Es-Subki şunları söyler: Âlimler şöyle derler: Ganimetten çalmak büyük bir şeydir. Çünkü ganimet Allahu teâlâ nın **İyi bilin ki, aldığınız ganimetler** buyruğu ile bize vermiş olduğu sadakadır. Bundan çalan kimse Allah a karşı inatlaşmıştır. Mücahidlerin cihada ve konumlarındaki sebatlarına neden olan unsurlardan birisi de, ganimetin onlara da taksim edilmesidir. Ganimetten çalınma durumunda ise, kendi paylarının kalmayacağından korkarlar ve ganimete kaçarlar. İşte bu Müslümanların yüz üstü bırakılmaları ve hezimete uğramalarının nedenidir. Uhud günü bu zanna kapılmalarıyla olanlarda olduğu gibi. Bu nedenle ganimetten çalma işi büyük bir şey olarak görülmüş ve diğer ihanet ve hırsızlıklar gibi görülmemiştir.³⁶

³⁵ Mirkatu l-Mefatih: 12/194

³⁶ Fetava Es-Subki: 4/136

SON

ALLAH TAN SONUN GÜZELLİĞİNİ DİLİYORUZ

Kırkinci hadis: Sehl b. Sa d dan rivayet olunduğuna göre Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *Kuşkusuz ameller sonlara göredir.*

Buhari, Ahmed ve diğerleri rivayet etmiştir.

Allahu teâlâ şöyle buyurur: Allah yolunda öldürülenleri sakın 'ölüler' saymayın. Hayır, onlar, Rableri katında diridirler, rızıklanmaktadırlar. Allah'ın kendi fazlından onlara verdikleriyle sevinç içindedirler. Arkalarından henüz ulaşmayanlara müjdelemeyi isterler ki onlara hiç bir korku yoktur, mahzun da olacak değillerdir. Onlar, Allah'tan bir nimeti, bir fazlı (bolluğu) ve gerçekten Allah'ın mü'minlerin ecrini boşa çıkarmadığını müjdelemektedirler.³⁷

Ebu Hamid El-Gazali şöyle der: Allah azze ve celle nin zikrinin şerefinden ötürü şehadet rütbesi yüceltilmiştir. Çünkü istenilen, sonlardır. Sonlardan maksadımız, dünyaya veda etmek ve Allah a yönelmektir. Kalp, Allah azze ve celleye bağlanmış başka şeylerden alakasını kesmiştir. Eğer bir kul tümüyle Allah azze ve celleye yönelirse, savaş safları dışında bu hal üzere ölmeye güç yetiremez. Zira o kimse, yaşamından, ailesinden, malından ve evlatlarından hatta tüm dünyadan ümidini kesmiştir. Bir kimse bunları, yaşamı için ister. Oysaki ona, Allah azze ve celle nin sevgisinde ve onun rızasını talep etmede kendi hayatı hafif kalmıştır. Bu nedenle şehadet meselesi büyük tutulmuş ve onun hakkında sayılamayacak faziletler gelmiştir.

Sonra öldürölme, bu hal üzere ölmenin sebebidir. Eğer öldürölmeyp bir süre daha kalacak olsa, belki dünya şehvetleri ona geri dönecek ve kalbini istila eden Allah azze ve cellenin zikrine galip gelecektir. Marifet ehlinin sonlarından çok korkmalarının nedeni de budur. Kalp, Allah ın zikrine bağlı olsa da dönen bir şeydir, dünya şehvetlerine yönelmekten hali olmaz ve sürekli geçici dönemlerle karşılaşır. Son halinde bir dünya işi kalbine gelir ve orayı işgal eder ve bu haliyle dünyadan göç ederse, belki bu işgal devam eder ve ölümünden sonra bunun pişmanlığını duyup dünyaya geri dönmeyp temenni eder. Bu, ahiretteki payının azlığındandır. Kişi yaşadığı şekil üzere ölür. Bu tehlike karşısında en güvenli hal, şehadet ile olan sondur. Zira şehidin amacı, bir mal elde etmek veya 'cesaretlidir' denmesi veya başka şeyler değil bilakis Allah sevgisi ve O nun kelimesinin yücelmesidir. İşte bu hal Allahu tealanın **Kuşkusuz Allah müminlerden cennet karşılığında canlarını ve mallarını satın almıştır.** buyruğu ile ifade edilmiştir. Böyle bir kimse, ahiret karşılığında dünyayı satan kimsedir. Şehidin hali, 'La ilahe illallah' sözüyle örtüşmektedir. Onun Allah azze ve celle dışında bir amacı bulunmamaktadır. Kast olunan her şey mabuddur, her mabud ise ilahtır. İşte şehid lisanı hali ile 'La ilahe illallah' demektedir. Çünkü onun, ondan başka bir amacı bulunmamaktadır.³⁸

Iraki şöyle der: Kuşkusuz insan tüm işlerinde amellerini salih olanları ile sonlandırma isteği içinde olmalıdır. Ameller sonlara göredir. Allahu teâlâ en doğrusunu bilir.³⁹

Allah tan, bizi, peygamberler, Sıddıklar, şehidler ve salihlerle birlikte firdevsi âla ya sokacağı, temiz, razı olunan ve yüce bir şehadetle güzel bir son diliyoruz. Ne iyi arkadaşdır onlar.

³⁷ Âli-İmran: 169-171

³⁸ İhyau Ulumu d-din: 2/89-91

³⁹ Tarhu t-Tesri b: 7/478

Başlangıçta hamd ettiğim gibi sonda da Allah a hamd olsun. Salat ve selam, peygamberlerin sonuncusu, ailesi ve hidayet yıldızları sahabeleri üzerine olsun.

Ebu Yahya El-Libi (Hasan Kaid)

25 Zilhicce 1431 Çarşamba

Mütercim Muhammed Atta

@islamikitapdf